

Голос України

Влада - Радам!

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

№ 150 (152) ♦ Субота, 14 серпня 1999 року ♦ Ціна договірної

До Дня незалежності

Її прагнули, наче свіжого повітря

На Рівненщині ставлення до цієї дати особливо зворушливе. Адже так історично склалося, що західноукраїнські землі протягом тривалого часу були під чужою п'ятою. А тому природно, що рівненчани мріяли бачити Україну незалежною державою. До неї йшли, її прагнули, наче свіжого повітря. Багато жителів Рівненщини полягли в боротьбі за незалежність України. Тож під час святкування восьмої річниці буде вшановано їх світлу пам'ять: до обелісків, пам'ятників ляжуть вінки, квіти. У храмах буде відправлено богослужіння за Українську державу, народ, уряд і війсьکو.

Цього дня почесними грамотами, преміями, подарунками буде відзначено громадян, які зробили значний внесок у розбудову і становлення Української держави, розвиток виробництва, освіти, науки, культури, соціального захисту населення.

(Закінчення на 4-й стор.).

Олександр ТКАЧЕНКО: «Годі крокувати від добра до зла»

Саме таку думку розвинув Голова Верховної Ради України під час зустрічі з трудівниками Херсонщини

Вицвіли фарби досягнень

Робоча поїздка керівника парламенту Олександра Ткаченка по Херсонщині виявилася надзвичайно насиченою — географія відвідувань включила південні Генічеський та Скадовський райони, північний Бериславський та центральні Новотроїцький, Каховський, Голіпристанський та Білозерський. І скрізь — чи то в приморському Чонгарі, чи наддніпрянській Каткарівці, чи степовій Чулківці — відбувалися цікаві й гострі розмови

з представниками різних верств населення.

Олександр Ткаченко принципово охарактеризував стан економіки Херсонської області. Якщо колишнім урожаєм зернових, що становили до 3 мільйонів тонн зерна, заздрили багато які країни Європи, то нинішній «здобуток» 1,2 мільйона викликає глибокий сум. Загалом спад виробництва лише за перші півроку становив більш як 20 відсотків — практично не працюють суднобудівні заводи, простояє багатовантажний комбайн, порожніють цехи комбайнового заводу, перестали виготовляти напівпродукти виробити тощо.

(Закінчення на 2-й стор.).

14

серпня

✓ 988 р. Хрещення України-Руси.

✓ 1775 р. Вийшов царський маніфест про «законність» ліквідації Запорозької Січі.

✓ 1918 р. У Могилів-Подільському повіті відбулося збройне повстання селян проти австро-угорських і німецьких військ.

І все-таки літо залишається літом. Отаким собі «шматочком раю», що зачепився за вервечку наших сірих буднів з одоманітими клопотами. Навіть за незвичної спеки, сонячного затемнення і недосяжних за наших статків півтуків на омріяний морський берег.

З літом не хочеться прощатись, як з добрим приятелем. Але ви зауважили — небо глибше. І хоч щось не спорозуміли пляжі на берегах наших річок, літо вже сідає на крило осені. Щоби залишити нам приємні спогади і боляй трохи надії.

Що ми не зсикозвемо з крила нашої долі. А, втім, маємо вибрати її самі. Бо доля прихильна насамперед до того, хто йде їй назустріч, хто прагне змінити своє життя на краще.

А хіба ми іншого хочемо?

Фото Олександра ХАРЧЕНКА (УНІАН).

Вартість пального:

Дніпропетровськ:
А-76 — 1.80
А-95 — 2.70
Житомир:
А-76 — 1.70—1.80
А-95 — 2.50—2.60
Тернопіль:
А-76 — 1.90
А-95 — 3.00—3.10

У номер

Путін не сказав «ні». Це означає «так»?

Президент України Леонід Кучма не сумнівається, що, незважаючи на зміну керівництва уряду Росії, домовленості, досягнуті раніше між нашими країнами, буде реалізовано. Під час відвідань газопроводу «Джанкой—Феодосія—Керч», відповідаючи на запитання журналістів, Л. Кучма нагадав, що Прем'єр-міністр Валерій Пустовойтенко вже мав розмову з новим в. о. прем'єра Росії Володимиром Путіним. «Усі домовленості про московську зустріч 25 вересня для продовження україно-російського діалогу Москвою не відкидаються», — зазначив Президент.

Врожай-99

Приватний пан витягне державний план

На Волині ранні зернові зібрано на трьох чвертях площ. Після завершення жнив у колективних господарствах механізатори беруться за обмолот збіжжя на присадибних ділянках селян. Загальна площа приватних хлібних ланів — більш як 50 тисяч гектарів (20% усього зернового клону області).

XX століття: українські акценти

8-9

Програма телепередач

12-13

О Якщо Україна найближчим часом не погасить заборгованість за отриманий у 1999 р. природний газ, то Туркменія має намір подати позов до Міжнародного арбітражного суду.

О В Україні на 98 % площ зібрано зернові.

О У Сваєтовому Луганської області від вибуху газу в приватному будинку загинули троє осіб.

P.S.

Рівненщина пам'ятає і сподівається

Зареєстрований Олександр Базиліук

Центрвиборчком, виконуючи рішення Верховного Суду України, зареєстрував лідера Слов'янської партії кандидатом у Президенти.

Таким чином О. Базиліук став чотирнадцятим у боротьбі на посаду глави держави.

У Верховному Суді залишається остання скарга — лідера партії захисників Вітчизни, народного депутата Юрія Кармазіна, розгляд якої перенесено на понеділок.

ЩЕ один кандидат...

Лідер Партії зелених Віталій Кононов став п'ятнадцятим кандидатом на посаду Президента України, якого зареєструвала Центральна виборча комісія після рішення Верховного Суду. Він також виграв процес у ЦВК, як і інші претенденти, яким спершу відмовили в реєстрації, мотивуючи це рішення відсутністю мільйона підписів виборців.

Суд став на захист

Розбіжності у прийнятті рішень ЦВК і Верховного Суду щодо реєстрації претендентів у кандидати в Президенти України на вчорашньому брифінгу коментував заступник голови Верховного Суду, голова судової колегії у цивільних справах Петро Шевчук. Образжені претенденти апелювали до вищої інстанції, вимагаючи відновити справедливості. Для цього суду необхідно було перевірити достовірність підписів на листах, а також чи ЦВК виконала всі передбачені законом дії і наскільки вони відповідали закону та повноваженням комісії.

Безперечно, у своїй роботі ЦВК дотримувалася букви закону. Проте технічно і фактично перевірити за 5 днів більш як мільйон підписів просто нереально. Тому перевіряли людину, яка збирала підписи. Ця особа не завжди збирала їх за місцем власної прописки. Тому ЦВК розцінювала не як фальсифікацію. Але ж людина в природі існує і не обов'язково має мешкати там, де прописана. Із загальної кількості листів після перевірки бракували лише частину. Решта комісія продовжувала й далі робити перевірку, яку не встигла зробити протягом 5 днів. Однак про це не ставили до відома претендентів у кандидати. Звичайно, законодавство має огріхи, і тут не тільки вина ЦВК. Але права претендентів на кандидату у Президенти України були порушені, і суд після розслідування їх поновив. Тобто став на захист кандидатів.

І веб-сайти на увазі майте

За даними Всеукраїнського молодіжного об'єднання «Молодь — надія України», лише п'ятеро кандидатів у Президенти мають власні веб-сайти в Інтернеті. Це, зокрема, О. Мороз, С. Марчук, Н. Вігренко, Г. Удовенко, Ю. Костенко. За словами Валерія Галчука, голови Всеукраїнського об'єднання «Молодь — надія України», роль Інтернету в майбутніх виборах — доволі вагомим. Бо, по-перше, 200-300 тисяч виборців в майбутньому користуватимуться мережі, по-друге, це додаткова інформаційна підтримка кандидата і, по-третє, один із засобів залучення світової громадськості до виборів Президента в Україні. Як стало відомо, Л. Кучма та П. Симоненко також вирішили використати можливості мережі, і незабаром можна буде побачити їх веб-сторінки.

Тепер можна на старт

Центрвиборчком ухвалив обсяг ефірного часу та порядок його надання для виступів кандидатів у Президенти за рахунок коштів державного бюджету. Програми кандидатів у Президенти будуть опубліковані у «Голосі України» та «Урядовому кур'єрі». За участю довірених осіб кандидатів у Президенти відбулося жеребкування з визначенням конкретних дат для кожного кандидата використання ефірного часу та друкування програм. Графіки будуть опубліковані у газеті.

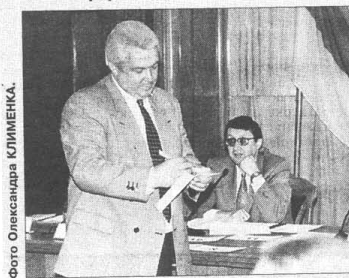

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Олександр ТКАЧЕНКО: «Годі крокувати від добра до зла»

(Початок на 1-й стор.)

Хоча Херсонщина має надзвичайно потужний виробничий потенціал і має право претендувати на значно кращі показники у всіх сферах народногосподарського комплексу.

... Якої школи ці учні?

Коли держава у сумарному виразі має два з половиною річних бюджету боргу, то варто говорити про спроможність нинішнього керівництва й взагалі професіоналізм керівників усіх рівнів виконавчих органів. Адже порівняно з 1990 роком в Україні скоротилося виробництво тракторів у 33 рази, взуття — у 25, дорожньої техніки — у 20, тканин — у 15 разів. Це може свідчити лише про розвал держави. Валовий збір зменшився до рівня 50-х років, і це коли свого часу Україна збирала 53 мільйони тонн зерна. Всі ці факти Голова Верховної Ради обнародував з боєм. Відчай багатьох присутніх під час зустрічі приховати було неможливо.

Особливо сумні підсумки останніх п'яти років так званого курсу економічних реформ. Щого не може не бачити лише сліпий, та й те у темряві. Однозначно можна твердити, що кермо економіки — у геть ненадійних руках, керівника команди держави не контролює являч у суспільстві. Де їх учили, цих керівників?

Нам потрібна путьна держава

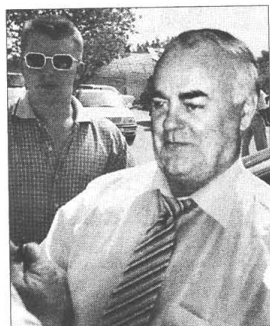
Напередодні восьмої річниці незалежності України, підкреслював у

виступах Олександр Ткаченко, слід підбити певні підсумки державотворення. Не варто говорити про протистояння глоб влади — ці понияють дзельбітові ініціатив та культувають предстванки виконавчих органів. Одне із запитань журналістів під час прес-конференції звучало так: коли відбудеться реальний перехід від тризуба до тридлама, тобто від декларованих потуг — на успішну побудову багатой і потужної України, до потрійних зусиль усіх глоб влади у справі розбудови держави. У відповідь глава парламенту розповів про роботу над Національним програмою соціально-економічного розвитку.

Підкреслив, що після попереднього обговорення в Національній академії наук України за участю провідних аграрів, харківських вчених зробили математичний розрахунок пропонуваної моделі, переконалися у реальних можливостях втілення запропонованих ідей, внесли важні корективи. Зокрема, вирішено значно розширити повноваження регіонів, більше пов'язати їх зусилля із спільними стараннями.

У взаємодіючих міжнародних фінансових структурах, наголосив Олександр Ткаченко, варто дотримуватися дуже вищезазначених позицій. Прикладом, сумою кредитів за останні п'ять років, росла до астрономічної цифри — 12,6 мільярда доларів США, практично у 2,5 рази. Яке існують усі підстави говорити про національну безпеку України. Не варто й протиставляти співробітництво із Заходом та Сходом, наголосив Голова Верховної Ради.

Саме таку думку розвинув Голова Верховної Ради України під час зустрічі з трудівниками Херсонщини

До речі, саме Національну програмою передбачено перспективні напрями діяльності — надання переваги передовим науково-технічним розробкам, пріоритетність енергетичної та агропромислового комплексу та інше. Адже свого часу саме у сільському господарстві було опрацьовано передові технології, котрі й нині використовуються у різних галузях.

Олександр Ткаченко наголосив, що, по суті, всім рокам незалежності наша держава крокувала від добра до зла. І настав час рухатися у протилежному напрямку.

Учора Голова Верховної Ради України прибув до Миколаївської області.

Сергій ЗЛЕНКО.

Херсонська область.
Фото Сергія СУХОПАРОВА

Технологія виходу до другого туру

Точка зору

Після того, як Верховний Суд України почав активно скасовувати рішення ЦВК про відмову в реєстрації частини претендентів і навіть зобов'язав зареєструвати кандидатом «бійні відомого» лідера Слов'янської партії Олександра Базиліука, стали очевидні, прийняті, дві речі.

По-перше, кандидатів у Президенти України може бути сила-силенна. Тобто всі, хто зібрав по мільйону підписів громадян на свою підтримку. Причому між ВС і ЦВК розгорнулася справжня юридична «війна», основана на принципово різних підходах до справи. Якщо члени ЦВК апіюрі підходили до кожного претендента як до потенційного порушника виборчого законодавства, вишукуючи в зібранні підписів усілякі порушення, то верховні судді ділять за принципом «що не заборонено законом, дозволено». Тобто, якщо немає конкретних скарг, наприклад, простих громадян, оголошених ЦВК «мертвими душами» і знайдених у такій якості серед підписаних того чи іншого претендента, то ВС ухвалював рішення на користь претендента в кандидати.

Сьогодні важко сказати про всі юридично-правові нюанси такого підходу, але на перший погляд здається, що переміг дух права, а не дух формального закону. А якщо було навпаки, то Україна могла б узагалі залишитися без кандидатів у Президенти. Адже голова ЦВК Михайло Рябець сам публічно заявив, що кожен претендент, згідно з вимогами закону, б не реєструвався жодного з претендентів. Згодиться, сміливе і неоднозначне зізнання, особливо якщо врахувати, що на той час уже був зареєстрований сам «арбітр нації» і «Гарант Конституції» Л. Кучма. Тож виходило, що і його треба було «скасувати», а за таке ЦВК, як мовиться, могли б «появити на світ». Об'єктивно ВС із самого початку пе-

редвиборних перегонів додав до цього процесу «справедливості для всіх»: якщо Кучмі можна, то можна і всім іншим. Моральна якість цього «мужна», повторюю, видається сумнівною, бо якщо М. Рябець мав рацію, то ВС створив рівні умови для... порушення закону всіма претендентами. Але, з другого боку, фактично було розблоковано передвиборну кампанію для всіх, а не тільки для визначених фаворитів.

По-друге, об'єктивно ВС зіграв на руку передвиборним стратегам і тактикам із Банкової і, можливо, мимовільно «підпави» ЦВК і М. Рябець. Останні не могли чітко і не захопити пам'ятати той факт, що на Банковій зникла передвиборна технологія. Якщо на початку кампанії іміжмейкер Л. Кучми пророкували йому перемогу вже в першому турі (й для цього був потрібний мінімум конкурентів), то з часом, коли стало зрозуміло, що рейтинг нинішнього Президента дуже низький, а його суперники мають підтримку народу, були внесені корективи. Ставку зробили на так звану технологію виходу до другого туру. А для цього конкуренти Л. Кучми на електоральному полі України потрібно було якомога більше. І охочий вони мають усі відтінки політичного спектра держави.

Розрахунок цієї нової технології доволі простий — зіштовхнути конкурентів Л. Кучми між собою і змусити їх боротися за голоси виборців однакової чи схожої політичної орієнтації. Судять самі: соціал-демократ С. Марчук бореться з соціал-демократом В. Оленком і умовним соціал-демократом О. Морозом. Чотири лівих кандидати «розтягуватимуть» лівий електорат. «Зелений» В. Кононов вибиратиме у всіх голоси «екологічно стурбованих», а О. Рявський — голоси тих, для кого найвищою цінністю є сім'я тощо.

Причому ставку зроблено не тільки на загальнодержавний, а й на регіональний рівні. Такі кандидати, як О. Базиліук, В. Олійник, О. Ржавський чи Ю. Кармазіна, досить популярні в своїх регіонах — на Харківщині, Черкащині, Донбасі, Одещині.

Для Л. Кучми — це «неблагополучні» регіони, там його рейтинг близький до нуля. От загальні кандидати «об'єктивно» вібарють голоси не тільки Л. Кучми, а й основних його конкурентів — лівих, С. Марчука, О. Ткаченка, О. Мороза. Розколені рухливості поділяється між Ю. Костенком і Г. Удовенком, «патріот» М. Табер збере частину голосів радикалів, йому «допоможе» Н. Вігренко тощо.

І в цих умовах Л. Кучма може стабільно розраховувати на ту частину електорату, яка або завжди гарантовано голосує за представників чинної влади, або залежить від цієї влади матеріально, через обійняті п'єди тощо. Це, насамперед, велетський чиновницький апарат, для якого зміна статус-кво означає втрату «хлібних місць», а тому він боротиметься «за Кучму» за принципом «рука руку мить». І якщо додати до цього установку на фальсифікацію (за різними даними, від 13 до 20% на користь Л. Кучми), то нинішній Президент гарантовано набиратиме 20 — 25% голосів і проходить до другого туру.

А далі для перемоги стратегам із Банкової залишається тільки зробити, щоб конкурент Л. Кучми був якомога вразливіший з точки зору його дискредитації в очах виборців. І навіть якщо це буде сам архангел Михайл, то після першого туру з пропрезидентських ЗМІ стане відомо, що він — і корупціонер, і дволицький, і пивкор християнських немолат, і обов'язково будуватиме соціалізм сталінського зразка. Тож усім потенційним суперникам Л. Кучми, як на мене, треба ботітовити до того, що про себе вони дізнаються багато «нового і цікавого». Ними лікатимуть дітей на ніч, аби тільки нинішній глава держави був «уєсь у білому», і тільки він міг урятувати країну від хаосу й «темряви непередбачуваного майбутнього». І урятуватися від цього можна, лише чітко усвідомивши, а хто ж створив темне і непередбачуване сьогоднішня. Але це вже тема іншого матеріалу.

Володимир СКАЧКО,
журналіст.

Розрахунок простий — зіштовхнути конкурентів Л.Кучми між собою

ЗАКОН УКРАЇНИ

«Про проведення економічного експерименту на підприємствах гірничо-металургійного комплексу України»

Цей Закон спрямовано на створення умов для подолання кризового стану в гірничо-металургійному комплексі.

Стаття 1. Провести з 1 липня 1999 року до 1 січня 2002 року економічний експеримент на підприємствах гірничо-металургійного комплексу, метою якого є створення підприємствам гірничо-металургійного комплексу України умов, необхідних для збільшення обсягу виробництва продукції та надходжень до бюджету, шляхом надання їм податкових пільг.

Перелік підприємств, які беруть участь в економічному експерименті, затверджується Кабінетом Міністрів України за погодженням з Комітетом Верховної Ради України з питань промислової політики.

Стаття 2. Встановити, що для підприємств гірничо-металургійного комплексу, які беруть участь в економічному експерименті, що проводиться з 1 липня 1999 року до 1 січня 2002 року, пені і штрафів, нарахованих за несвочасну сплату податків, зборів та інших обов'язкових платежів і не внесені до бюджету за станом на 1 липня 1999 року, списуються. На період проведення економічного експерименту пеня за несвочасну сплату зазначених платежів нараховується в розмірі 50 відсотків ставок, установлених законодавством України. Норми цієї статті не поширюються на нарахування, стягнення та списання пені, передбаченої статтею 4 Закону України «Про порядок здійснення розрахунків в іноземній валюті».

Стаття 3. Встановити, що підприємства гірничо-металургійного комплексу, які беруть участь в економічному експерименті, що проводиться з 1 липня 1999 року до 1 січня 2002 року, сплачують збір до Державного інноваційного фонду в розмірі 50 відсотків визначеної законодавством України ставки і не проводять відрахувань та сплату зборів на будівництво, реконструкцію, ремонт та утримання автомобільних доріг загального користування.

Стаття 4. Дозволити органам Державної податкової адміністрації України надавати у разі потреби підприємствам гірничо-металургійного комплексу, які беруть участь в економічному експерименті, що проводиться з 1 липня 1999 року до 1 січня 2002 року, відстрочки по сплаті податків, зборів та інших обов'язкових платежів у межах їх

компетенції на строк до 36 місяців, із застосуванням нульової ставки плати за користуванням податковим кредитом.

Стаття 5. Призначити положення Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування і діє до 1 січня 2002 року.

2. Кабінету Міністрів України, Рахунковій палаті щорічно аналізувати результати економічного експерименту та інформувати Верховну Раду України про хід його виконання.

3. Внести до деяких законів України такі зміни:

1) У Законі України «Про охорону навколишнього природного середовища» (Відомості Верховної Ради України, 1991 р., №41, ст.546; 1996 р., №15, ст.70; 1998 р., №34, ст.230):

частину четверту статті 44 після слів «вирити виробництва» доповнити словами «але не більше 0,15 відсотка валових витрат для гірничо-металургійних підприємств, які беруть участь в економічному експерименті, що проводиться з 1 липня 1999 року до 1 січня 2002 року»;

статтю 46 після частини четвертої доповнити новою частиною такого змісту:

«Кошти від збору за забруднення навколишнього природного середовища підприємствами гірничо-металургійного комплексу, які беруть участь в економічному експерименті, що проводиться з 1 липня 1999 року до 1 січня 2002 року, розподіляються між місцевими (сільськими, селищними, міськими), обласними та республіканськими Автономної Республіки Крим, а також Державним фондами охорони навколишнього природного середовища у співвідношенні відповідно по 10 відсотків, а 70 відсотків використовуються цими підприємствами на виконання природоохоронних заходів. За нецільового використання цих коштів до підприємств застосовуються штрафні санкції у розмірі 100 відсотків сум, використаних за нецільовим призначенням, з нарахуванням пені у розмірі 120 відсотків облікової ставки Національного банку України».

У зв'язку з цим частини п'яту та шосту вважати відповідно частинами шостою та сьомою.

2) У Законі України «Про оподаткування прибутку підприємств» (Відомості Верховної Ради України, 1995 р., №4, ст.28; 1997 р., №27, ст.181; 1998 р., №10, ст.35; 1999 р., №1, ст.1):

«Про внесення змін до Закону України «Про операції з давальницькою сировиною у зовнішньоекономічних відносинах» (стосовно нафтопродуктів, що реалізуються на ринку України)»

ЗАКОН УКРАЇНИ

Верховна Рада України постановляє:

1. Внести до Закону України «Про операції з давальницькою сировиною у зовнішньоекономічних відносинах» (Відомості Верховної Ради України, 1995 р., №32, ст.255) такі зміни:

1. Статтю 3 викласти в такій редакції:

«Стаття 3. Порядок реалізації на митній території України готової продукції, виробленої з давальницької сировини, ввезеної іноземним замовником

1. Готова продукція, вироблена із зовнішньоекономічної сировини, що ввезена іноземним замовником, може реалізовуватися на митній території України через зареєстроване ним в Україні постійне представництво, яке оформляє ввізну вантажну митну декларацію на готову продукцію (без фактичного її ввезення на митну територію України) і сплачує ввізне мито, інші податки та збори, передбачені законодавством для аналогічних імпортованих товарів. Ввізне мито сплачується за підставою ввізної митної декларації митного тарифу України, а нафтопродукти, вироблені з давальницької нафти, звільняються від обкладення ввізним митом.

2. Підставою для погашення

векселя (письмового зобов'язання), виданого у порядку, передбаченому статтею 2 цього Закону, у разі реалізації продукції на митній території України, є подання українським виконавцем органу державної податкової служби за своїм місцезнаходженням копії ввізної вантажної митної декларації на готову продукцію (без фактичного ввезення її в Україну), оформленої постійним представництвом іноземного замовника, копії контракту, укладеного іноземним замовником з покупцем готової продукції, акта прийняття-приймання готової продукції постійним представництвом іноземного замовника, довідки про сплату ввізного мита, інших податків та зборів, виданої органом державної митної служби за місцезнаходженням постійного представництва іноземного замовника.

Постійне представництво іноземного замовника зобов'язане передати зазначені документи українському виконавцеві протягом десяти робочих днів після оформлення акта прийняття-приймання готової продукції.

3. Розрахунки між українським виконавцем та постійним представництвом іноземного замовника проводяться у валюті України

підпункт 7.3.6 статті 7 доповнити абзацом такого змісту:

«Для підприємств гірничо-металургійного комплексу, які беруть участь в економічному експерименті, що проводиться з 1 липня 1999 року до 1 січня 2002 року, будь-яка іноземна валюта, що перебувала на обліку платника податку на кінець звітного періоду, перераховується в гривні за офіційним валютним (обмінним) курсом Національного банку України, що діяв на останній робочий день звітного періоду. При цьому позитивна або від'ємна різниця між результатом такого перерахунку та балансовою вартістю іноземної валюти включається відповідно до валових доходів або валових витрат платника податку — кредитора або до валових витрат чи валових доходів платника податку — дебітора за наслідками звітного періоду. Для наступного податкового періоду балансова вартість іноземної валюти порівнюється до її вартості, визначеної на кінець попереднього звітного періоду, а заборгованість в іноземній валюті перераховується у гривні в тому звітному періоді, в якому вона була погашена».

пункт 10.1 статті 10 доповнити абзацом такого змісту:

«Для підприємств гірничо-металургійного комплексу, які беруть участь в економічному експерименті, що проводиться з 1 липня 1999 року до 1 січня 2002 року, тимчасово встановлюється ставка оподаткування прибутку в розмірі 30 відсотків діючої ставки, а різниця у надходженні коштів, що утворилася від зміни ставки, спрямовується на поповнення обігових коштів підприємств»;

абзац п'ятий пункту 22.4 статті 22 після слів «дев'ять відсотків» доповнити словами «а для підприємств гірничо-металургійного комплексу, які беруть участь в економічному експерименті, що проводиться з 1 липня 1999 року до 1 січня 2002 року, — п'ятнадцять відсотків».

3) У Законі України «Про податок на додану вартість» (Відомості Верховної Ради України, 1997 р., №21, ст.156; 1999 р., №26, ст.214):

підпункт 7.7.3 статті 7 доповнити абзацом такого змісту:

«Для підприємств гірничо-металургійного комплексу, які беруть участь в економічному експерименті, що проводиться з 1 липня 1999 року до 1 січня 2002 року, у разі, коли за результатами

звітного періоду сума податку на додану вартість, визначена як різниця між загальною сумою податкових зобов'язань та сумою податкового кредиту за будь-якими операціями з купівлі-продажу товарів (робіт, послуг), має від'ємне значення, така сума підлягає відшкодуванню з Державного бюджету України платнику податку протягом місяця, що настає після подання податкової декларації. Підставою для отримання відшкодування є податкова декларація. Відшкодування здійснюється шляхом перерахування відповідних грошових сум з бюджетного рахунку на рахунок платника податку в установі банку, що його обслуговує, або шляхом видання касачейського векселя на суму відшкодування з бюджету. Касачейський вексель приймається в рахунок сплати податків, зборів та інших обов'язкових платежів до Державного бюджету України, акцизних і митних зборів, які стягуються під час митного оформлення товарів, та інших кредитів, або за бажанням платника податку використовується в розрахунках між резидентами відповідно до законодавства України»;

пункт 11.5 статті 11 після абзацу третього доповнити новими абзацами такого змісту:

«Для підприємств гірничо-металургійного комплексу, які беруть участь в економічному експерименті, що проводиться з 1 липня 1999 року до 1 січня 2002 року, для абзаців другого та третього пункту поширюється на податкові векселі, видані на імпортові товари, митна вартість яких згідно з контрактом не перевищує 300 тис. гривень»;

у разі несплати підприємствами гірничо-металургійного комплексу податкового векселя до строку його погашення шляхом перерахування коштів сума, зазначена в податковому векселі, погашається шляхом включення її до складу податкових зобов'язань і податкового кредиту за звітний (податковий) період, в якому передбачено погашення векселя, за умови, що митна вартість імпортованих товарів за контрактом становить понад 300 тис. гривень».

У зв'язку з цим абзаці четвертий—дев'ятий вважати відповідно абзацями шостим—одинадцятим.

Президент України
Л. КУЧМА.

м. Київ,
14 липня 1999 року.
№ 934-XIV.

ЗАКОН УКРАЇНИ

«Про списання податкової заборгованості підприємств водного транспорту, що виникла у зв'язку з обмеженням судноплавства по Дунаю»

Цей Закон спрямований на створення умов для стабілізації фінансово-економічного стану підприємств водного транспорту, яким завдано значних збитків у зв'язку з обмеженням судноплавства по Дунаю в результаті військових дій НАТО проти Союзу Республіки Югославії.

Стаття 1. Списання з підприємств водного транспорту — платників податків за переліком, затвердженим Кабінетом Міністрів України, підлягає:

суми податкової заборгованості із сплати податків і зборів (обов'язкових платежів) до Державного бюджету України;

суми податкової заборгованості із сплати пені, штрафних та фінансових санкцій до Державного бюджету України.

Відповідно до цього Закону списання підлягає податкової заборгованості із сплати таких податків і зборів (обов'язкових платежів):

податку на додану вартість; податку на прибуток підприємств; збору до Державного інноваційного фонду; суми амортизаційних відрахувань, які відповідно до закону підлягають централізації у Державному бюджеті України;

відрахувань та зборів на будівництво, реконструкцію, ремонт і утримання доріг загального користування.

Стаття 2. Встановити, що відповідно до цього Закону списання підлягає суми податкової заборгованості, які нараховані за період з 1 березня 1999 року до 1 липня 1999 року і не сплачені станом на 1 липня 1999 року.

Стаття 3. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

Президент України
Л. КУЧМА.

м. Київ,
15 липня 1999 року.
№ 965-XIV.

Закони та інші акти, надруковані в «Голосі України», є офіційною публікацією

У номер

✓ Київ

Нафти для перероблення виставити

Україна має намір у 2000 році одержати 15,5 млн. тонн нафти для перероблення на вітчизняних заводах. Нафтопродукти, вироблені з 7 млн. тонн нафти, реалізують на митній території України, 2 млн. тонн — перероблять для Росії, 1,5 млн. тонн — у рахунок зустрічних поставок у Росію продукції на еквівалентній основі. Також планують одержати 5 млн. тонн казахстанської нафти. Буде розроблено й програму виведення з кризи АТ «ЛННОС» (Лисичанськ, Луганська обл.). Нафтопереробний завод одержить відстрочки з податкових платежів. Створиться також консорціум на базі АТ «ЛННОС» за участі російських та казахстанських нафтових компаній.

✓ Броди

Наші миротворці вирушили на Балкани

Із міста Броди (Львівська область) до порту Південний (Одеса) відправлено ешелон із технікою 14-го вертольотного загону, який уїде до складу українського миротворчого контингенту в Косово.

Як повідомила прес-служба Міністерства оборони, 14-й вертольотний загін із позитивними результатами пройшов сертифікацію представниками ООН і його визнано придатним для виконання миротворчої місії.

Із порту Південний ешелон вирушить до Салонік (Греція), а звідти — до проміжного пункту дислокації, розташованого на північ від Скоп'є (Македонія).

А представники НАТО тепер прибули в Житомир для сертифікації 37-ї окремої механізованої роти, яка теж уїде до складу миротворчих сил.

✓ Ужгород

Слози

«Джерельця Карпат»

Можете уявити ту радість, з якою поверталися учасники зразкового дитячого ансамблю народного танцю «Джерельця Карпат» з другого Всеукраїнського фестивалю-конкурсу «Толока» (Харків). Адже ніж закарпатці виборили перше місце у своїй номінації і дипломом І ступеня. А це усіх 40 учасників ансамблю запросили на Міжнародний дитячий кінофестиваль до «Артек». Діти, забувши про літні канікули, розпочали репетиції. Проте до Криму так і не потрапили, бо путівок їм не виділили.

Генеральний директор міжнародного дитячого центру «Артек» Михайло Сидоренко звернувся до голови Державного комітету у справах сім'ї та молоді Валентини Довженко з таким листом: «Для забезпечення високого рівня фестивалю «Наша земля—Україна» просимо виділити путівки для «Джерельця Карпат».

Лист канув у вічність. Фестиваль розпочався. А обурені переможець заплакали гіркими дитячими сльозами...

✓ Рівне

Її прагнули, наче свіжого повітря

(Початок на 1-й стор.)

Збереглася на Рівненщині й чудова традиція зустрічати свято трудовим подарунком. В селі Карпильківка, що в Рокитнівському районі, приймає перших відвідувачів нова дільнична лікарня.

Порядували мешканці села Заслучча Дубровицького району будівельники, закінчивши спорудження захисних дамб на річці Слуд. Ше дві ліній з виробництва цеглини стануть до ладу на першій в Україні цеглянової фабрики в районі Березне.

А яке свято без пісні? Її манувальники збере на майдані Незалежності в Рівному на святковий концерт місцева радіокомпанія «Радіо-Трек». Сюприз чекає й на любителів народної творчості. Адже в Рівному відбудеться другий міжнародний фольклорний фестиваль «Древляниці джерел», в якому візьмуть участь фольклорні колективи з дев'яти країн.

Непорозуміння тижня

Як героям картки вручали

Нещодавно у Фонді Героїв Радянського Союзу, Героїв України, повних кавалерів ордена Слави відбулася подія нібито незначна, але варта уваги. Голова фонду полковник у відставці Костянтин Сухов у чергові зібрання ветеранів запросив представників Національного банку та Київської міської адміністрації, які представили ветеранам нові види послуг. Оскільки ці ветерани в боях були завжди першими, то доречно було б їм першими підтримати нововведення і показати приклад іншим.

Національний банк розробив і почав запроваджувати систему масових електронних платежів. Інакше кажучи, люди отримуватимуть на руки не готівку, а карточки з комп'ютерними чіпами (на зразок телефонних), де зазначатиметься скільки власник має грошей.

При потребі шось придбати з картки зніматиметься необхідна кількість грошей. Цим самим Наїбанк переслідє довести просту мету: вилучити обігові кошти в населення. За попередніми підрахунками, більш як 4 млрд. гривень — на руках у людей, вірніше, лежать у банках... трилітрових. А якби вони «крутілися» в справжніх банках, це допомогло б розв'язати багато соціальних проблем. До речі, системи електронних грошей давно застосовуються у всіх розвинених країнах світу, в нас це тільки-тільки планують впровадити. Однак очікуваної підтримки не відбулося. Ветерани за надто консервативні люди, щоб отак одразу готівку обміняти на електронні гроші. Ім пенсію отримувати, хоч і невелику, набагато краще дрібними купюрами і щоб вилучувати їх в кишені. Крім того, в багатьох виникла підозра, що це чергова спроба ошукати чесних громадян, як свого часу так зробили трастові компанії. Хоч як намагався представник Наїбанку Володимир Пєсєніко переконати ветеранів у перспективності та необхідності нововведення, вони вштовпували бойкот. Як кажуть, не з того краю розпочала кампанія: хотіли як краще, вийшло як завжди.

Михайло ЛІВАНОВСЬКИЙ.
Фото Олександра КЛИМЕНКО.

Фініш тижня

Минаючи села невеселі...

Сьогодні в Києві на Софіївському майдані фінішує велопробіг, організований об'єднанням «Відкрита політика».

Показу — тисяча кілометрів і врання. Безпіль врання. — Ідемо від біди до біди, — заявив народний депутат України голова Всеукраїнського об'єднання «Відкрита політика» Анатолій Матвієнко, коли організований ним велопробіг прибув до першої гетьманської столиці України стародавнього Чигириня. — Ми подолали понад 600 кілометрів, проїхали села й містечка шести областей, і скрізь люди ділилися з нами не радістю, а бідом: немає вже більш як дев'ять місяців пенсії, зарплати, молодим — роботи... Ми не закликали людей на барикади, не агітували за жодного з кандидатів у Президенти. Ми зверталися до козакських нападків з Батуриня, Козельця, Ромен, Тубен, Чигириня, всіх українців, — озирнувшись назад, на славне й трагічне минуле наших прапрадідів. Осмислити його, перебороти страх і розгнуту спину, повернути загублену гідність. І не допустити більше того, затравлення президентською владою біди, як зараз, у стариків хліб, а в дітей — їх майбутнє...

Учасники велопробігу, до яких у Чигирині приєднався і народний депутат України І. Заєць, зустрілися з жителями козацької столиці, вклонилися великому Богдану Хмельницькому. Кожний бібліотек Чигиринського району від об'єднання «Відкрита політика» А. Матвієнко дарував роман Ліни Костенко «Берестечко», котрий шойно побачив світ.

Учасники веломарафону пропонують жителям міст і сіл, через які пролягає їх маршрут, записати в Книгу звернень свої запитання і побажання Президенту України. Варто лиш перегорнути кілька сторінок тієї записки, щоб відчувти горе змученого народу...

Через Суботів, Медведику, Холодний Яр, Мотронинський монастир, Буду Поліовецьку, де обібрає козацько-гайдамацьку славу тисячолітній дід Максима Залізняка, експедиція «Вільна столиця — до столиці» прибула до Черкас. Далі й шлях пролягає на Канів, Трахтемирів, Переяслав-Хмельницький, Бориспіль. Ахтій під гаслом «Народу — правду і добробут! України — гідного Президента!», присвячена Дню незалежності України, наближається до фінішу.

Лілія ТИТАРЕНКО.

Черкаська область.

Кінця світу не стапоса,

або Як сприйняли затемнення в регіонах України

Апокаліпсис тижня

Сонячне затемнення, що спостерігалося над Україною, розпочалося із Закарпаття. Проте його мешканці були децю розчаровані — саме в цей період небо вкрив хмар, і Сонце лише інколи сором'язливо показувало своє личко. Хоч як прикро, та справдилися надії й науковців лабораторії космічних досліджень Ужгородського державного університету, котрі особливо ретельно готувалися до цього рідкісного природного явища. І все же вони бачили більше, ніж інші...

— Перший «дотик» місячної тіні відбувся о 12 годині 33 хвилини 40 секунд, — розповіла науковий співробітник лабораторії Ельвіра Новак. — Пік за-

темнення припав на 13 годину 56 хвилини, коли диск Сонця було закрито на 96 відсотків. Температура повітря знизилася з 28 до 22 градусів. На Ужгороді спустилися сутінки. Закінчилося затемнення о 15 годині 17 хвилини.

Закарпатці сприйняли затемнення досить спокійно. В окремих пивбарах відвідувачів не поменшало. Поправда, людей та автомобілів на вулицях було мало. Змозгло паство, а у вухорих загострилися болячки. Багато хто скаржився на головний біль, «стрибки» тиску. Землетрусів, зсувів чи інших «НП» не було.

Ужгород.

Іван ГУДЗОВСЬКИЙ.

У Криму бачили Венеру

У Криму «кінець світу», який прорікав 11 серпня дехто з оккультів, відпочивальників і деякі жителя півострова сприйняли як чергову розвагу. Найпопулярнішим товаром були затемнені скельця та порізані на кадрі засвічена фотоплівка. Особливо велелюдно було у зселєнячких закладах, де курортники вирішили зустріти обіцяний «кінець світу».

Близько 800 туристів приїхали подивитися Сонячне затемнення з допомогою приладів Кримської астрофізичної обсерваторії, щоб якнайкраще, з веселою цікавістю роздивитися «ніч, яка настала вдень». Хоча на яскравість Сонця і спеку повітря майже не вплинула. На сонячному півострові затемнення було частковим: смуга повної фази пройшла через Чорне море, на південь від Ялти на 250 км. В Ялті і Севастополі у максимальній фазі закрилося 95 відсотків Сонячного диска, в Сімферополі — 93. Затемнення в Криму почалося о 12.50, основна фаза о 14.20, закінчилося о 15.37.

Для Кримської астрофізичної обсерваторії, розповідає її вчений секретар кандидат наук Надія Шаховська, це затемнення через свою частковість не становило такого інтересу, як у коллег з Бухареста, де відбулася «повна ніч».

Та ось на Сонце із заходу напливає темний диск Місяця, доки Сонячний серп не перетворився на вузький серп рижими вниж, які корисоміли. В Криму сонячної корони не побачили, в максимальній фазі було видно всього 6 відсотків диска Сонця.

У наші дні астрофізики визначають затемнення на сотні років наперед і з максимальною точністю на тисячоліття назад, завдяки вічній цікавості люд-

ства до тасмниць небесних сфер. Відомо, що ще в 2137 році до нашої ери покотили на смерть усіх китайських придворних астрономів, які не попередили свого імператора вчасно про Сонячне затемнення. У нас заявляли «Слову про Ігорів похід» та літописам найвідоміше затемнення 1185 року, яке застало в степу і дуже настрашило дружину князя Ігоря, хоча тоді було закрито 70 відсотків Сонячного диска.

У селіщи Науковому під Бахчисараям, як і по всьому Криму, магнітуди останнього в тисячоліття Сонячного затемнення були більші на 2—4 відсотки, тому деякому пошестило побачити з допомогою оптики й інші небесні світила, зокрема ліворуч від Сонця на кутовій відстані приблизно у 30 його діаметрів — Венеру.

Сімферополь.

Віктор ХОМЕНКО.

Роман Піни Костенко «Берестечко» приїхав у Чигирин

Нафтопродукти й ціни — вільно!

Заява тижня

Кабінет Міністрів і Національний банк України виступили зі спільною заявою щодо поточної фінансової ситуації в країні. У ній, зокрема, особливо підкреслено ключовий момент того, що відбувається: «Дестабілізація валютного ринку й ринку нафтопродуктів не відповідає розвитку економічних процесів, що спостерігаються в Україні протягом останніх місяців». На підставі цього заявили про достатні резерви для локалізації кризи й стабілізації ринків — і валютного, і нафтопродуктів.

Підтверджено також готовність діяти найперше за економічними законами і в жодному разі не вдаватися до використання емісійних способів розв'язання проблем, які існують. Висловлено переконання, що все це знайде підтримку в підприємницьких і банківських колах, з розумінням сприйметься населенням. А це, в свою чергу, забезпечить реалізацію економічної програми 1999 року, дозволить зберегти відповідний життєвий рівень населення.

Конкретно пропонується заборонити органам виконавчої влади адміністративно втручатися в процеси ціноутворення й вільного руху нафтопродуктів, сільськогосподарської продукції.

Щоб комерційний ринок нафтопродуктів наповнювався, не вичерпувалися пропозиції, а вартість бажаного товару нарешті зменшилася, постачальникам обійшло стимулюючі умови. Сільськогосподарів очікує підтримка у вигляді біржової торгівлі нафтопродуктами. У такий спосіб сполучаються забезпечити паритет цін на сільськогосподарську продукцію.

Жорстка протидія з боку держави чинитиметься монополістам і спекулянтам, які безпідставно завищують ціни на товари й послуги. Національну валюту НБУ має намір підтримати за рахунок валютних резервів, а також «нумичним регулюванням монетарних інструментів з метою призупинити спекулятивний тиск».

Як бачите, все максимально просто. Хотілося б дописати: і зрозуміло. Та не станемо кривити душу. Якщо внаслідок так очікуваних і широко розрекламованих заходів уряду і Нацбанку з'явиться такий інструмент-зобов'язання, яке народилося після «регулярних консультацій із залученням банківського й нафтового бізнесу» (так зазначено в преамбулі заяви, переданої прес-службою Нацбанку), то зрозуміло мало. В усім кожному разі, так і хочеться запитати: чи не є декларована воляниці «лідируючої команди «Струнок», що значно раніше пролунала культурно для виконавчої влади? Якщо це так, то з «добрим» народом можуть бути проблеми. Та й зберігати відповідний мінімістичний рівень життя зовсім не обов'язково. Він нікому не подобається. Всі чекають реальних зрушень на краще. І зауважить, поки чекають мовчки, без заяв. Хоча, як кажуть, ще не вечір...

Людмила МЕНЖУЛІНА.

За народним календарем сьогодні — свято Маковія, яке відзначають за п'ять днів до яблучного Спаса. Назву воно отримало від семи героїчних синів Соломоні — Маккавеїв. До цього дня прибирають у хаті, а дівчата святять у церкві мак. Добра ознака — ходити в гості «на коржі».

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Фотофакт

Оголошення

До уваги акціонерів АКБ «Укрнафтогазбанк»!

Рада та Правління АКБ «Укрнафтогазбанк» повідомляє про скликання позачергових Зборів акціонерів відкритого акціонерного товариства АКБ «Укрнафтогазбанк», яке відбулося 30 вересня 1999 року о 15 годині, в актовому залі АКБ «Укрнафтогазбанк» за адресою: Київ, вул. Праща, 5. Початок реєстрації акціонерів о 13 годині. Акціонери при собі необхідно мати:

фізичним особам: паспорт та сертифікат акцій; юридичним особам: документи, що посвідчують повноваження представників та сертифікати акцій.

Порядок денний Зборів:

1. Звіт Голови Правління про фінансовий стан АКБ «Укрнафтогазбанк».

2. Затвердження рішень Ради банку.

3. Про реорганізацію АКБ «Укрнафтогазбанк» та приєднання його до АКБ «Укрнафтогазбанк».

4. Затвердження договору про умови приєднання АКБ «Укрнафтогазбанк» до АКБ «Укрнафтогазбанк».

5. Про емісію акцій АКБ «Укрнафтогазбанк» шляхом обміну на акції АКБ «Укрнафтогазбанк» та затвердження інформації про її умови.

6. Затвердження передального балансу.

З питань порядку денного та організаційних питань проведення Зборів звертайтеся за тел. 559-67-70, або за адресою м. Київ, вул. Праща, 5.

Правління АКБ «Укрнафтогазбанк».

Липнева криза: хто винуватець?

Формуванням цін на нафторесурсному ринку регулюється Постановою Кабінету Міністрів «Про систему цін в нафторесурсному господарстві і на споживачому ринку України» та Положенням «Про порядок формування й застосування вільних (ринкових) цін і тарифів на продукцію, товари і послуги», затверджених постановою Мінекономіки.

На підставі цих документів суб'єкти підприємництва діяльності становлять ціни на нафтопродукти, виходячи з кон'юнктури ринку (попиту та пропозиції) без обмеження рівня рентабельності підприємства.

Наприкінці травня середні ціни на паливе біле: дизельне (ДП) — 0,62 грн. (16 ц.), бензин А-95 — 1,03 грн. (26 ц.). Різка зростання почалася з 22.06.99 і станом на 25.07.99 середні роздрібні ціни на ДП — 1,8 грн. (46 ц.), А-95 — 2,5 грн. (82 ц.).

Проведенням органами Прокуратури України перевірки дотримання законності при формуванні цін на нафторесурсному ринку визначено у липні ч. р. стійку тенденцію до несправданого підвищення рівня цін на нафтопродукти, які відносяться до суб'єктів підприємництва громадянам та юридичним особам. Ось що про це безпосередньо розповіли на запит редакції «Голосу України» начальник відділу нагляду за дотриманням законів у сфері економіки Генпрокуратури України Віктор ГАЛУК.

На зростання роздрібних цін вплинуло...

По-перше, зменшення обсягів нафтопродуктів для реалізації на ринку та підвищення відпускних цін постачальниками.

Закупівельні ціни за 1 тону пального формувалися в бік збільшення у такій послідовності:

ДП 600 грн. 899 грн. 1760 грн.
Причому зростання торгової надбавки становило від 4% до 25%.

А-95 1100 грн. 1846 грн. 3860 грн.
Торгова надбавка збільшилася з 7% до 86%.

Об'єктивними причинами цього стало: скорочення обсягів імпорту нафтопродуктів у 5—10 разів; скорочення обсягів переробки нафти вітчизняними нафтопереробними підприємствами на 12%; скасування пільг для підприємств з іноземними інвестиціями; підвищення відпускних рівнів цін на нафту (Росія — 45 дол. США за 1 т на початку 1999 року до 130 дол. США у липні ч. р.).

Але затримка із введенням нових акцизних зборів на нафтопродукти призвела до зменшення обсягів ввезеної нафти та нафтопродуктів в Україну та врешті-решт — до ажіотажного попиту на світлі нафтопродукти.

(Закінчення на 6-й стор.).

А митники теж не дрімують

Ціни на паливе на Рівненщині потихеньку знижуються. Фірма «Ріна-Галичина», якій належить базато автозаправок в області, пропонує у Рівному його за такими цінами: А-95 — 2,5, А-76 — 1,85, дизельне — 1,48 гривні. Хоча, як справедливо зауважує автомобілісти, зниження ціни не таке стрімке, як було й підвищення. І, схоже, ніхто із них, з ким я розмовляла на АЗС у Рівному, Костополі, Кузнецовську, не вірить, що ціни на паливе досягнуть того рівня, який був до «бензинової лихоманки».

До речі, ціни в різних містах області коливаються в межах 20—50 копійок до тих, що у Рівному. Так, у Кузнецовську — місті рівненських енергетиків — лише А-95 дорожчий на 50 копійок, а паливе всіх інших марок — навіть дешевше.

А ось автолюбителям найвіддаленіших польських районів, як, скажімо, Рокитнівського та Зарічненського, не позайздрити. Тут АЗС пропонує бензин якось однієї марки: у Рокитному — А-95 по 2,6 грн., у Зарічненському — А-76 по 1,9 грн. А у пів

тимчасових труднощах з паливом заробити копію. Оскільки кордон з Білоруссю «прозорий», деякі рівненці намагалися використати для цього глухі лісові дороги. Однак білоруські митники, певне, розгадали наміри наших «контрабандистів», а тому взяли під контроль усі шляхи можливих перевезень. Таким чином вони «перекрили кисень» і окремим українським КСП, землі яких розташовані поблизу кордону. Адже, як довірили розповідь мені керівник одного господарства, і у попередні роки (а паливе на життя останніми роками дорожчало) вони вдавалися до таких нелегальних способів ввезення дизельного з Білорусі. Інакше загинув би врожай.

Олександра ЮРКОВА.

Рівненська область.

3 пошти тижня

У кожного своя схема

Політична карусель у Росії крутиться так швидко й нескеровано, що на часі подумати Кремлю про партію з колишніх прем'єрів.

На цьому тлі позиції нашого прем'єра виглядають непохитними. Але це так тільки здається, бо чергова російська рокировка фактично поставила під загрозу виконання попередніх домовленостей Валерія Пустойтенка з Сергієм Степаніним щодо розрахунків за енергоносії і борги минулих років. Тепер іві доведеться погоджувати на новому рівні і щільно ймовірно, що це «погодження» знаменуватимуть черговий виток силового тиску на Україну, заклопотану не так створенням альтернативних джерел енергоспоживання, як майбутніми президентськими виборами. Через це не виключено, що в наші країні події можуть розгорнутися за російським сценарієм. І Президента до нього підштовхне власне енергетична криза, яка опосередковано вже завдала нищівного удару валютній політиці Нацбанку та Кабінету Міністрів.

Про альтернативні джерела енергоспоживання і нормалізацію роботи на енергетичному ринку розмови вухали, щойно підприємці розібралися, що для успішного бізнесу на ньому потрібно заручитися підтримкою принаймні одного з вище-прем'єрів і котрогось з керівників державної акціонерної нафтогазової компанії. А також створити свій власний легальний прилавок на цьому базарі з претензієюю назвою Торговий дім. А що цей клопіт далеко не кожний комерційний структурі по кишені, то й отпових продавців нафти в Україні можна передувати на пальцях. Це не лише руйнує конкурентне середовище, а й породжує дошкульні зловживання в ціноутворенні на ринку світлх нафтопродуктів, сприяє формуванню тінювих капіталів для вивезення за кордон.

Григорій НЕСТЕРЕНКО, студент.

Івано-Франківськ.

Кабмін і Нацбанк обіцяють діяти насаперед за економічними законами

У номер
✓ **Рівне**

**ДЕРЗАЙТЕ,
ЕКОНОМТЕ,
ТВОРИТЕ**

Піпнева криза на нафторинку: хто винуватець?

(Початок на 5-й стор.).

Під час перевірки автозаправних станцій із залученням фахівців ДПА, інспекції по цінах та управління у справах захисту споживачів установлено несподівані порушення, що негативно позначаються на стабільності формування цін. Серед них найпоширеніші такі: розбазарювання та розкрадання паливно-мастильних матеріалів (ПММ); реалізація неякісного палива; відсутність сертифікатів відповідності та якості; обман покупців під час продажу пального роздрібною шляхом недоліву; невідповідність вимогам стандартів вимірвальних засобів; ухиляння від сплати податків.

З'ясувалося також, що значна частина комерційних структур зберігає ПММ на нафтобазах військових частин та інших підприємств, де обмежено доступ контрольних органів. А саме це й сприяє правопорушенням та зловживанням.

В автоколоні УНР-75 в/ч 1895 (Житомирська обл.) виявлено нестачу бензину А-76 у кількості 12,5 т та 13,9 т необлікованого дизельного палива, що завезено комерційними підприємствами для зберігання. За цими фактами військова прокуратура вирішує питання про порушення кримінальної справи.

На Житомирському комбінаті «Рекорд» Державного комітету України по матеріальних резервах прокуратурою виявлено 337,9 т необлікованого судового пального, 200 т дизельного палива, 12,4 т бензину А-76 і 4,4 т керосину. За поясненням посадовців комбінату, лишки ПММ виникли внаслідок понадорного списання палива та відмови від нього підприємницьких структур, які передавали ці ПММ на зберігання. Причини наявності на комбінаті необлікованого палива перевіряються. Необліковані ПММ виявлено в ДП «Озерне», ВАТ «Укрнафта-Київ», ВАТ «Житомир-нафтопродукт» та інші. Виявлені ПММ в кількості 637 т спрямовано підприємствам АПК для збирання врожаю.

Цікаво, що на комбінаті «Рекорд» перевірці з цих питань неодноразово здійснювали фахівці Держкомрезерву України, однак порушень не було виявлено...

Штучний дефіцит: як це робиться?

Зловживання службовим становищем, безгосподарність, розкрадання, на жаль, стають «нормою» бізнесу.

Комерційний директор ПП «Руно-Поліс» Решетилів О. Д. підбравши документи, викарав 6,4 тис. л мастила на суму 75,4 тис. грн, що належали фірмі «Маріам», та потягав свої борги перед фірмою «Віста-Карм». А посадовці особи автотранспортного підприємства лікувальних закладів Житомирської області без укладення договорів передали 120 комерційним структурам понад 200 т ПММ на суму понад 150 тис. грн. За цими фактами порушено кримінальні справи. Ведеться слідство.

Поставки основних нафтопродуктів у цей період, як відомо, скоротилися. Проте з метою зменшення об'єктів оподаткування при їх реалізації та зменшення розмірів податків керівники комерційних структур залишки порівняно дешевих нафтопродуктів реалізовували оптом через декількох посередників. Це теж призвело до зменшення об'єктів оподаткування, підвищення цін на паливе. Наприклад, Житомирське ПП «Лазер-Інтер» у червні цього року 672 тис. літрів ПММ реалізувало ТОВ «Лазер-Сервіс» через ТОВ «Лазер-Плюс» з відповідними націнками.

На Дніпропетровському регіональному ринку постачання, збирання та реалізації нафтопродуктів (моторний бензин, дизельне паливе) працює досить потужна група суб'єктів господарювання у складі: Українсько-ізраїльське ТОВ з іноземними інвестиціями «Енеко ЛТД», ТОВ «Сентоза ЛТД», Українсько-кіпрське АТЗТ з іноземною інвестицією компанія «Приват-інтертрейдинг», ВАТ «Дніпронафтопродукт», ВАТ «Дніпронафта», ТОВ фірма «Авіас», ТОВ «Авіас 2000», ТОВ фірма «Авіас плюс», ТОВ «Агрос». Усі

вони поєднані між собою вертикальними та горизонтальними зв'язками.

Відповідно до ст. 1 Закону України «Про обмеження монополізму, недопущення недобросовісної конкуренції у підприємницькій діяльності» встановлено, що скупна частка на ринку роздрібно торгівлі нафтопродуктами зазначеної групи підприємств становить 76,9%.

То про яку конкуренцію між ними можна говорити? Навпаки, вбачаються ознаки порушення закону у формі антиконкурентних угоджених дій, що призвели до встановлення монополістичних цін на регіональному ринку роздрібно торгівлі нафтопродуктами. З урахуванням викладеного перед Дніпропетровським територіальним відділенням Антимонопольного комітету України поставлено питання про порушення справи щодо нехтування антимонопольним законодавством. За вказаними фактами вирішується питання про порушення кримінальної справи.

Фіктивні фірми – реальні гроші

Поширені порушення у частині приховування доходів від реалізації нафтопродуктів, продаж їх по цінообліком, з використанням фіктивних фірм.

Так, посадовці особи фірми «Україна-Сервіс» (Житомирська обл.) ухилялися від сплати податків на суму 282,6 тис. грн. Після порушення кримінальної справи за цим фактом накладено арешт на 167 т ДП, 123 т бензину та грошові кошти в сумі 1,2 млн. грн.

Операторами Сніжанської АЗС (Вінницька обл.) після реалізації пального на загальну суму 6,1 тис. грн. у банк перераховано лише 5 тис. грн., а понад 1 тис. грн. прирівнялено.

Крадіжкам та розбазарюванню нафтопродуктів сприяє також щоденна зміна цін на них через неможливість забезпечення оперативного обліку пального. Були випадки зміни цін на нафтопродукти навіть протягом одного дня. Так, 20.07.99 о 15-й годині за листом власника ТОВ «Альфа-Нафтопродукт» на АЗС №4 м. Чернівці було встановлено ціну 2,4 грн. на бензин А-92, а вже о 21-й годині її збільшено до 2,9 грн.

Подібні факти сприяють зловживанню, розбазарюванню ПММ, ухилянню від оподаткування тощо. Під час замірювання залишків пального на АЗС ТОВ «Вена», «Техно», «Староженецьке ППЗН» (Чернівецька обл.) після зростання цін встановлено нестачу пального від 1 тис. до 5,3 тис. л.

Нерідко реалізація пального здійснюється за документами, де ціну постачальника не зазначають. Лише АЗС фірми «Авіас» у м. Чернівці 21.07.99 реалізувало понад 8 тис. л дизпалива, яке отримано за накладними без зазначення цін.

На адресу приватної фірми «Отис» (м. Херсон) оформлено 761 операцію з купівлі-продажу ПММ на загальну суму 76 млн. грн. Однак фірмою, яка виявилася фіктивною, ні копійки податкових платежів не перераховано.

Такі ж операції проведено фіктивними фірмами «Жако», «Бел», «Нел», «Огюстенергопалач» та іншими лише по м. Херсону.

Поширено й порушення порядку застосування контрольно-касових апаратів. На АЗС №10 ВАТ «Чернівчанафтопродукт» розбіжність між наявною сумою грошей у касі та за звітом і показаннями контрольно-касового апарата становила близько 200 грн. Такі ж порушення допущено працівниками АЗС, ВАТ «Харківнафтопродукт». На

АЗС м. Чорткова Тернопільської області бензин А-76 відпуская заправник Кисіль В. П. за ціною 1,60 грн. тоді, коли в касовому апараті занесено ціну 1,30 грн. Приватним підприємством «Імелі» Сумської області впродовж 1994–1999 років отримані доходи взагалі не декларувалися. Унаслідок цього не сплачено податки на суму понад 9 тис. грн.

Слід зазначити, що за нерегульованості питання ціноутворення на нафто-ресурсному ринку лише Рада міністрів Автономної Республіки Крим та Київська міська державна адміністрація ухвалили рішення щодо впровадження роздрібних та оптово-випускних цін на нафтопродукти.

Примічу, суб'єктами підприємства автономії граничний рівень торгової надбавки у розмірі 30% не порушувався, а підприємствами, АЗС яких розташовані у м. Києві, постійно порушувались розпорядження КМДА від 23.06.99 №1009 «Про заходи щодо стабілізації споживчого ринку нафтопродуктів», котрим визначено граничні роздрібні та оптово-випускні ціни. Керівниками ТОВ «Авакс», АЗС КП «Берегиня», ТОВ «Агропетроліум», ТОВ «Крекінг», ПП «Шелтон», ТОВ «Фаварит», ПП «Академпромбуд» внесено приписи про усунення порушень. Іх також зобов'язали незаконно отриману виручку та застосовані фінансові санкції перерахувати до бюджету. Винних посадовців осіб притягнуто до адміністративної відповідальності.

Слідство закінчено. Забути?

Загалом за результатами перевірки понад 58 кримінальних справ, адміністративної відповідальності притягнуто 110 винних у порушеннях осіб, з метою усунення порушень керівниками підприємств внесено 65 подань і приписів, донесено до податків і фінансових санкцій на суму понад 6 млн. грн., виявлено близько 700 т необлікованого пального на суму близько 600 тис. грн., яке спрямовано сільськогосподарським підприємствам на збирання врожаю.

Від редакції.

Те, що останнім часом «новий галоп» на ринку нафтопродуктів якогось мірою вдалося приборкувати, напевне свідчить: ситуацію не можна випустити з-під контролю. «Проплати» (за виразом Президента!) обвал було легко, вибиратися з нього важко. Тому, як повідомляють із прес-центру Генеральної прокуратури України, перевірки всіх структур у цій сфері діяльності тривають. Виявлено, зокрема, випадки продажу бензинових сумішей, які екстремально високі для двигунів автомобілів, але приносять діла, що видають низькооктавовий бензин за дорожню марку, чимали баршш. Розплутуються іхти бартерні схеми, які дають змогу приховувати від податків справжній прибуток постачальників палива. Відповідальності нікому уникнути не вдасться, — запевняють у Прокуратурі й обіцяють оперативно інформувати читачів «Голосу України» про те, що відбувається.

Публікацію підготувала
Людмила МЕНЖУЛІНА.

✓ Фотофакт

На щільному ярмарку у столичному «Українському домі», можна не лише недорого вдатися дитину до школи, а й підтримати таким чином вітчизняну легку промисловість.

Фото Юрія ВЕНТЕРЕША.

Молоді роки королев неомазонства

Вони незалежні й знають, як дати собі раду. У своїх справах ці три княгині заткнуть за пасок будь-якого чоловіка. Проте наші героїні жодним чином не дисбалансують світоустрій у бік жіноцтва. Навіть навпаки, створюють рівновагу. Їхнє самовираження не менш повнокровне, ніж у представників сильної статі: ці молоді дами народжують і свої твори, і своїх дітей.

Пробігши очима конспекти долі, всупереч генетиці (а, може, їй у такт) можна припустити: саме жінка програмує в наступних поколіннях тонку душевну організацію. Правий був мудрець: «Добре бути жінкою. Вона — переможця». Це твердження ще й тому справедливе, що ці особистості — солдати-переможці особливого призначення. Вони не дають можливості плітності часу загальмуватися: ростять майбутніх мам і тат.

1. Той, що відчинив двері

Неда НЕЖДАНА (у миру — Надія Миросиниченко). Драматург. Автор поетичних книжок і п'єс. Закінчила Інститут літературних мов, відділення культурології Києво-Могилянської академії. Нині — в аспірантурі при театральному інституті імені Карпенка-Карого. Член Спілки письменників України. Ініціатор видання та упорядкування антології молодих драматургів «В чеканні театру» (видавництво «Смолоскип»). Працює в журналі «Кінематра».

Ще давно, коли Надія-Неда не народила свого Маркіяна «у воду», й навіть, коли не була знайома з його татом, вона малювала (впливала) приналежність до художницької родини. Грала на гітарі. Трохи була альпіністкою — дуже хотіла зійти на кавказьку гору висотою 4380 м. І засвоїти на тій горі старий альпіністський закон: ніколи не можна жалитися. На щастя, під час своїх гірських дослідів нічого собі не зламати.

Колись юна Неда породжувала Європою до французького монастиря. З її гарною французькою їй ледь не підпортувало залишитися назавжди у тій країні. І тут Неді нестямно захоїлося додому.

Про її патріотизм — окремим рядком. Річ у тім, що юнка, з якою дружили всі музи, у років 17-18 українзувала себе (вийшла з російськомовної родини). Почувши писати українською, зрозуміла: це дещо зовсім інше. Ця земля несе свою енергетику. І підключитися до землі можна саме через воно. Неда розгулювала скрізь зі словниками. І переконувала всіх навколо, що українська — мова творчості й сім'ї.

Писати вона писала. І навіть, як каже, «довгими манаїями» дісталася театру. Не без чоловіка Олександра Миросиниченка, «приреченого на театр» завдяки своїй сценічній родині. Однак усі драматургічні спроби Неди були марні, поки три роки тому вона не народила хлопчика Маркіяна. Лише після цього п'єси почали ставити у Києві та Одесі.

Напередодні пологів її пронизливо забалаюлося кизилу. (Існує жорстока прикмета: поки жінка не отримає того, що хоче, не народить). Стояв березень, тому довелося добряче «перетрусити» всіх знайомих та родичів, поки в когось не знайшовся сучасний кизил.

Неда Н.: «Син у мене не зовсім звичайний, оскільки народжений у ванні. Почалася ця історія з того, що я лежала на збереженні, залякала лікарями. Шукала альтернативних варіантів. Чоловік знайшов телефон на паркані. Коли почула про такий дивний спосіб пологів, поставилася до нього з пересторогою. А потім була тримісячна підготовка. Протягом якої часно усвідомила: з пологового будинку ми винесимо комплекс і шкodu. Наша медицина жінку залює: «У тебе те, у тебе це». Майбутня мати цим переймається. А слід налаштувати її на позитивне. Вважаю, кожна жінка може народити нормально, здорову дитину. Ти відчуваєш силу, коли робиш це сама. Для мене народження дитини було святом. До

того ж у багатьох з пологами пов'язані різні страхи, а у мене доволі кулемні моменти...»

Це не означає, що болі вона не відчувала. Однак на ній не концентрувалася. Запам'ятала інше: поруч був чоловік, з яким разом творили таїнство.

... Тож її п'єси отримали друге народження. Та перша річ, яка подарувала відчуття, що Неда — драматург, — чорна комедія «Той, що відчиняє двері». Тоді вона збагнула, що є дві магії драматургії.

Неда Н.: «Перший «кайф» — коли виходиш туди, чого ти не передбачав, коли п'єса починає жити своїм життям. Друге — коли ти переживаєш за акторів, режисера, спостерігаєш за публікою і... змушуєш людей реагувати — плакати, сміятися зі своїх химер...»

А в цьому допомагає малий Маркіян. Адже, на думку жінки-драматурга, без цієї «складної технології» творення нової людини жінка не може реалізуватися повністю.

2. Творити — це нормально, ненормально — не творити

Ірена РУДНА. Режисер. Закінчила музичлище імені Глієра. Навчалася на актора, а потім на режисера в театральному інституті імені Карпенка-Карого. Нині — аспірантка у своєму вузі. Викладає в університеті культури (у минулому) і в театральному інституті (тепер). Працювала режисером у багатьох телекомпаніях. Автор програм «Діалог» та «Ексклюзив».

Її «Ексклюзив», на відміну від численних вітчизняних телепроектів, вирізняє інтелектуальність і художнє постановницьке начало. А героями передач були воїни-неординарні люди: Жванецький, Задорнов, Терехова, Шевчук, Розенбаум, Хазанов, Кужель, Скурлатівський...

Нині історія народження доньки Катерини видається Ірені смішною. Вона постійно хотіла м'яса, з чого дійшла висновку, що в неї буде хлопчик. У пологовий будинок 23-річна жінка прийшла пішки. До цього відвідала Володимирський собор. Пролетіла у відлітній шлій день, а потім заявила доктору: «Відпустіть мене на релігійний». Лікар подумав, що Ірена надмірно перехвилювалася. А вона казала це зовсім щиро і справді хотіла на релігійний.

Потім вона чплялася до акушерки: «Зробіть мені мому хлопчику пупик «дорочкою». Річ у тім, що кандидатка на диплом про другу освіту була цілком впевнена, що у хлопчиків пуповину зав'язують «бульбашкою», а у дівчаток — «дорочкою». Зрештою, народилася Катя, і їй зробили таку дорочку, про яку просила Ірена. А після було виснажливе «роздовожання» між стаціонаром в інституті та багатомісячним годуванням дитини.

Ірена Р.: «Я впевнена, що будь-які батьки без патології вважають свою дитину найкращою. Я намагалася ніколи не казати, що моя 10-річна дитина надзвичайна, хоча вважаю, що так воно є насправді. На мою думку, Катя людина талановита. У неї абсолютний слух, і вона не перший рік займається музикою. А цього року виборола друге місце у столиці на олімпіаді з теорії музики. Її пропонували перевести до музінтернату імені Лисенка. Та я відмовилася. Цим закладом передбачений вибір фаху. А що, як у 17 років Катя схоче займатися чимось іншим?..»

Певне, Катерина копієє свою обдаровану маму. Вчиться на відмінно. У Ірени також був синдром відмінності, і той-актор завжди казав доньці: «Це нормально». Свої дитини Ірена також усіляко показує, що творити — це нормально, а ось не творити — мабуть, ненормально. І дочка, дивлячись на маминих студентів, фотографує натюрморти «у стилі малих голландців». Пише сценарії, які втілюють на сцені її однокласники. Малює. Буде комольоти. І хоче стати співакою, то режисером, то модельєром. Торік мама та дочка побували в

Італії. І маленька Катя завдяки своїй мамі побачила найвідоміші музеї у найкрасивіших містах.

Ірена Р.: «Кращого, ніж Катка, я нічого в житті не зробила. І точно знаю, що це зроблю. Навіть, якщо в цій країні щось колись зміниться на краще, навіть якщо колись вдасться зняти кіно, все одно: Катя буде моїм найвищим творінням...»

3. Це неможливо переграти

Інеш КДІРОВА. Співачка. Лауреат численних міжнародних фестивалів, в т. ч. «Ялта-92», «Гаремарини естради-93», «Сербачення-95», «Золотий шпигер», імені К. Шулженко. 1997 року — володарка третьої премії «Слов'янського базару» та гран-прі «Лісенного верісажу» («За досконалість виконання»). Нині працює над альбомом «Острів кохання».

Зворотній бік її нібито холодності на сцені — є ніщо інше, як інтелігентність та висота стилю. Таких співачок можна нарахувати на нашій естраді дві-три. І потужному, пружному голосу (три робочі октави!) підлавіли «тверді» верхи без «верещання» («У мене немає цієї жіночої якості»). І хоча інші тяжіють до «еклектичних» інтонацій, Інеш відомо цього не робить.

Інеш К.: «Адже треба нести своє. Свято для кожного виконавця — співати мелодію українською. Мій батько казах. Проте мене виростила українська мати, я весь час жила в Україні. Тому, думаю, у мене більше українського коріння... Їм я подарувала мені батько. Напередодні мого народження він прочитав роман казахського, головного героїню якого звали Інеш. Була така героїня супержінка...»

Ім'я передбачило її жінчине донькинство — постійну боротьбу з підступними «вітраками» долі. А для здобуття перемоги найважливіше — не рямцяти, а працювати. Інеш вважає, що можна бути талановитою, проте не вміти працювати. Та це не про неї. Навіть, коли Інеш була вагітна, примудрялася гастролювати. І ще ненароджена дочка побувала разом з мамою скрізь. А по народженні Діани, годували її рік і два місяці, виконавця давала концерти. Що допомагало? Жага творчості у всьому: від власних віршів — до ліплення пельменів. Маміна краса — також у всьому: люди, суки, живопис... Близька людина поруч — композитор і продюсер Олександр Миросиниченко (за магичним збігом, тезка чоловіка Неди Неждано, про яку йшлося вище).

Інеш К.: «Кажуть, маленькі діти не люблять дзвінків музики. Неправда. Коли розучувала «Повенення» і «Довує ніч», півторамісячна Діана «узукала» разом з мною в тій самій тональності. Та ця її дорочка здалося бурхливо поховалася, коли чуда чужі фонографи. Під моту — мовчала...»

Діани нині три роки. Вона створює «старобарські» віршники. Із залишків маминих конфертих нарядів «замовляє» собі у модельєра спіднички, жилетки, компрі. Любить фотографуватися, позувати, уявляти себе актрисою. Вона ототожнює себе зі своєю матір'ю. Одного разу, побачивши Інеш на сольному концерті в три-та сімнадцять років, Діана боялася підійти до неї. Можливо, дещо приривнувала Інеш до уваги численних глядачів. Та коли співачка віддала дочці букет неосяжних розмірів, дівчинка заспокоїлася. Взагалі, Інеш дуже трепетно ставиться до почитів Діани.

Інеш К.: «Народження і виховання дитини — неповторний період. Того, що робить і чого не робить по відношенню до маленької людини, переграти неможливо. У цьому кожна мати повинна зітнутися перед собою щодня...»

Ольга КЛЕЙМЕНОВА.

На знімках: Маркіян та Неда; Катя та Ірена; Діана та Інеш.

**XX століття:
українські
акценти**

№7
1931 —
1940

Історія не поз

Нам іноді закидають: мовляв, набридло читати про тоталітарний р а д о ж е нормальній людині важко витримувати таку інформацію в над. Хоча коли йдеться про тридцять років — без цього важко обійтись. А 30-ті роки лише в чорних фарбах, не мають радії. Зрештою, це були діє, а молодість важко собі уявити похмурою. Крім того, привиди в 30-х роках чимало повального, героїчного (справді героїчного, а ліричного й навіть — смішного! Так! В усякому разі, деякі факти зм Історія не позбавлена своєрідної дотепності. Хоч цей гумор іноді бу 1933-го року виганяли з роботи за український буржуазний націоналіз лиш кілька сміливців — Іван Мар'яненко, Роман Черкашин. І їм, стун не було. А Андрій Хвилю, який найбільше стався розвінчати націон розстріляли самого — і саме за націоналізм. Історія, пропонуючи нам коли не поспішайте з висновками...

Аж 170 мільйонів подвійних с

Мабуть, для кожного, хто тим чи іншим чином знайомиться з реаліями 30-х років, видається абсурдною, безглуздою і смішною одна дуже типова для тих часів річ. А саме — подвійні та потрійні агенти. Мало того, що кожен громадянин мусив добровільно допомагати доблесній радянській контррозвідці (тобто, бути її агентом) — одна й та сама людина могла бути засуджена й розстріляна як агент одночасно кількох розвідок (приміром, польської і японської та ще й американської, хоч, як писав арештований Дибенко, «я і американського языка-то не знаю!»).

Легше за все оцінювати цю агентоманію як результат убогих чекістських фантазій або як результат безвиході тих нещасних, що зізнавалися в подібних «гріхах».

Але є підстави думати, що все було не так просто. В усякому разі, мільйони людей не могли не відчувати певної психологічної роздвоєності чи подвійності. Це, приміром, стосувалося соціального походження або національності. Я — представник трудового походження? Але ж мій дід був чумаком, а отже — купцем, а отже — майже буржуаз! Я — представник великого радянського народу? Але ж я до утворення СРСР був ще й українцем чи татариним!..

Упіймати будь-кого на отакої подвійності було простіше простого. І ловили. А вже зейди неодолю й до того, що тебе виведуть на чисту воду як подвійного агента.

В усякому разі, цього звичування мій побоюватися кожен. Ті, хто це переживе, залишили нам прецікаві спогади.

Два Шевченки

Наприкінці 80-х років вийшов пригодницький роман київського письменника Володимира Кисельова «Дні назви». Роман чомусь не став хрестоматійним, хоч вартий того. Канва сюжету там така: під час репресій 37-го року один партійний діяч на прізвисьмо Боголюбів, перелучаючи свою загиблелю, подбав про свого юного сина й достав йому документи на ім'я Шевченка Павла. Після загибелі батька цей Шевченко Павло став чекістом у працював... з подвійними агентами, і, звичайно, весь час думав про те, що він сам насправді теж подвійний.

Справжній же Павло Шевченко жив своїм власним життям, але теж стикався з певною подвійністю. Приміром, коли почалася війна і на Київ упали перші німецькі бомби, цей Павло Шевченко ніс на собі поранену жінку, прізвисько якої було... Гітлер!

Зрештою, долі Павла Шевченка і Шевченка Павла (так автор їх називає, щоб читач не переплутав) зближуються, але не сходяться. Обидва воїни в гості-талі перечитують «Кобзар» свого великого однофамільця Шевченка Тараса. Згодом Павло Шевченко гине на фронті, а Шевченко Павло залишається жити. Він, чекіст Шевченко Павло, починає навіть писати вірші. (Ці вірші насправді належать синові Володимира Кисельова — знаменитому поетові Леоніду Кисельову.) І зовсім не випадково ці вірші — саме про усвідомлення трагічної української роздвоєності:

Я наклонюся над краєм бездны
И упал, поняв в тоске,
Что все на свете — только песня
На украинском языке...

«Не являються одним и тем же лицом...»

Можна сказати, що сюжет того роману хоч і добре вигадано, але все-таки вигадано. Але тоді ж, у кінці 80-х, вийшла автобіографічна повість Дмитра Затонського «Історія одної судьби». Син розстріляного в 30-х роках Володимира Затонського пережив (навіть не міняючи прізвища) досить подібне до того, що пережив персонаж роману Кисельова, і дуже цікаво про це написав.

Але життя в 30-х роках підкидало такі сюжетні, які вигадати неможливо. А тема їх та сама: кожен мусив пам'ятати, що його можуть просто переплутати з кимось іншим — то чи варто мняти

прізвисько? Мимоволі засумнівався: я це я чи не я?

Історик Сергій Білокінь пише: «Репресованих було надто багато, і на одне прізвисьмо припадало кілька осіб. Поширені були ці прізвиська ці рідкісні — у масштабах України це вже не грало ролі. Тільки в Одеській області репресовано 77 Іванових, 25 Мозерів, 39 Чорних і 57 Шевченків... Не раз помилково

арештовували однофамільців. 16 листопада 1937 року оперуповноважений Винокур сумірно констатує: «В процесі попереднього слідства установлене, що арештований Петренко Катерина Никитична і Петренко Е. Н., підлежача аресту, не являються одним і тем же лицом, незважаючи на повне сходство об'єктивних даних...»

Коротше кажучи, порядок у країні мав місце. Одним таким «порядком» погубив, іншим, можливо, врятував життя. В усякому разі, довго була популярною легенда про те, як Остап Вишня врятувався від розстрілу. Мовляв, розстріляти планували письменника Остапа Вишню, але ж за паспортним він — громадянин Павло Губенко! Хоч насправді воно й не так (Чевчаків, брата Вишні, псевдонім не врятував), але живучість легенди симптоматична — так само, як і живучість чуток про діяльність Сталіна, Гітлера, Бормана та інших перевертів.

«Чому он сошел

с ума не как советский человек?»

Добре було б, якби якийсь лікар-психіатр, не позбавлений почуття гумору, написав медичну історію розвідника

Ісаєва-Штірліца. Втім, така історія н ує — в знаменитих анекдотах про Штірліца.

Розвідника особи — річ, з медичної точки зору, небезпечна. Уникнути роздвоєності за тих часів було важко, роздвоєність набирала масового характеру і потворних форм. Це підмітив ще у 20-х роках драматург Микола Куліш у «Народному Малаху». Герой п'єси, Малахій Стаканчик, широкі вірять у «справжній» соціалізм, але живе в реальному соціалізмі — і на цьому ґрунті з'їжджає з глузду.

Вже після арешту Миколи Куліша подібна історія сталася наяву з його колегою, поетом Володимиром Сосюрою. Надивившись страшних картин 33-го року, загубивши партитку, Сосюра потрапив на Сабурову Дачу (харківська психушка). Звідти він написав листа Сталіну: батьку рідний, рятуй, залишаюся чесним комуністом! Поет не знав, що до листа було прикладено до з від психіатра. Але відповідь Ст прийшла блискавично: «Восстанови» в партії. Лечить».

Можна б поспіяти з цієї ситуації — але не варто. Мабуть, вожде добре розумів, що насправді відбувається з його народом. В усякому разі, краще розумів, ніж ті, хто дорікав Сосюрі: «Чому он сошел с ума не как советский человек, а как националист?»

Як було з Осьмачкою

А ось інша історія — з геніальним українським поетом Тодосем Осьмачкою. Історія ця, на перший погляд, зляється зовсім неймовірною — і тоді, і навіть тепер. Якраз у роки розгрома української інтелігенції, коли багатьох «нероздвоєних» було вже посаджено за ґрати, а обережні «роздвоєні» поводитися тихше води, ніжче трави — якраз тоді Осьмачка відкрито писав до німецького консула прохання надати йому притулок і кілька разів намагався самовільно перейти кордон. Деякі дослідники вважають: Осьмачка тоді навіть не прикидався божевільним, а уник розстрілу — бо чекістам не вірилося, що нормальна людина може відкрито таке писати і отак поводитися. Нехай читач сам погляне на ці документи (з «Дела НКВД номер 47036»). «... Політичний комплекс вражіння, якими дикнули зовнішні сили на Україну, зупиняє роботу гноблених творчих соціально-націоналістичних українських сил. Я на собі відчуваю це — вільно творити не можу. Тому прошо вас, допоможіть одержати дозвіл вийхати... Коли мене не пустите, то не знаю, хто в нас не опоганить найвідповідальнішу і найвеличнійшу назву — письменник». Це — з прохання до Федерації радянських письменників, рік 1933-й. А ось — із протоколу допиту після заарештування на кордоні: «Про свої наміри перейти кордон я міг говорити будь з ким, адже я нічого не приховував і не приховую...» Цікава деталь: при переході прикордонного мосту йому скомандували зупинитися. Від несподіванки він упав у річку, і вірші, що були з ним, пішли за водою. Солдати

Франсіско Гойя «Бука йде» (з серії «Капричос»). Гойя вважав, що фантоми здатні налякати лише дітей...

бавлена дотепності

тим та репресії! Це зрозуміло — риних дозах.

і, на наш погляд, ті, хто малює си молодості наших батьків і ді- в трохи уважніше, можна знай- те вигаданого пропагандистами), чують думати, що її величність чорний. Приміром, коли Курбаса і, за нього відкрито заступилися ти всяких сподівань, за це нічого іста Курбаса, через кілька років юдінні сюжету, ніби нагадує: ні-

гентів

ину і їх збирати, думаючи, що то рамола. Вірші справді були крामольні, будь-хто на його місці був би радий зобути цих паперів. Але не Осмаць! Він подякував солдатам! Подібні речі не минають марно. Він одом такі страждав справжньою маєю переслідування. Але помер своєю мертю — і на свободі.

Ік Рильський зводив ІАКАЕП САМ НА СЕБЕ

Якщо в державі будеється порядок, і потрібні люди, які все розуміють равильно. Таких людей треба вихову- вати. З цієї точки зору показова історія арештом Максима Рильського (1931 ік). Це було вже після розгрому СВУ — тобто кожна тверезомисляча людина усила розуміти, що їй загрожує, і від- овідати на всі запитання так, як тре- ва. Але нерозумний Рильський сидить Лук'явській тюрмі й нікого не об- овал — крім самого себе! Терпачі ексіс — пропонувати йому писати до- овнення до показань, і він пише — нову про себе. І це не перелякане са- оюобмовляння, а спроба відстояти своє. Приміром, у нього питають: чому мовники зі СВУ не втаємничили вас у вої секреті? А він відповідає: тому, що я ненадійний(!), я більше люблю ібу ловити та вірші писати. Через ілька місяців Рильського випустили. де в цій історії було ще два персона- ії. Поки Рильський сидів у тюрмі, Ка- ганович усе намагався, щоб Тичина дав а Рильського якийсь компромат. Це ривало довго — і безсумнісно, бо Ти- ина весь час зводив розмову на себе! рештою, Коганович вигукнув: «Ні- годна не думал, що этот Тичина такой дурак!»

... Еге ж, серед мільйонів свідомих і правильних громадян траплялися й ота- і — які «нічого не розуміли».

Це — не Сталін, а один з його дійників-аматорів (80-ті роки).

Картина Ю. Садилєнка «Сталевари» (1930) — солідно, і ніякої лірики!

Продовження ТЕМИ

Недавно автор цих рядків придбав на книжковому ринку на Петрівці мале- сенську збірку Рильського «Збір вино- граву». У вихідних даних — 1940-й рік, Львів, редактор — П. Тичина. Це — ні- би своєрідне продовження історії, опи- саної в попередній главі. Звісно, книж- ка відкривається віршем про Сталіна (авторіві дуже не хотілося назад у Лук'янівку):

Уклін тобі, кого зовуть наорли
Вождем своїм і другом людських прав,
Тобі, хто на граніті начертав
Пером огненным хартію свободи.

Пошта рубрики

Балада про біле галіфе

У мене з тридцятими роками пов'язане одне лірично-ностальгічне переживан- ня. Втім, ця ностальгія позбавлена будь-якого політичного підтексту.

Річ у тім, що в мене був славний дядько Іван, репресований «у справі СВУ». Він помер, повернувшись після двадцяти років Коліми, коли я був ще малий. Отож, я його ніколи не бачив, але мені про нього часто нагадували. Нагадували одну й ту саму історію. Про те, як дядько Іван, ще молодий і красивий, якось при- хва додому з Прилуць, де вчителював, і прихав він у білих штаних. Його мати (моя бабуся) вирішила, що шности такі штани — непрактично, і взялася пофарбувати їх бузиною. Але чомусь це погано вдалося — штани стали схожі на плямистий фі- oletовий камуфляж! Бабуся була в розпачі — це ж єдині парадні штани! Але дядь- ко тільки посміхнувся, сказав: «Нічого, куплю інші!» — й поїхав у тих штаних до Прилуць.

«От! — повчально казала мені бабуся. — Ти вередуєш бозна чого, а тут таке ді- ло, єдині штани, а він тільки всімхнувся!»

Він отримав 20 років за доносом своєї ревнивої нареченої — нібито читав забор- оного Грінченка чи щось таке.

А оце недавно, коли всіх моїх близьких родичів не стало на світі, я вирішив за- зирнути до бабусиної скрині. І знайшов там дивовижну річ — біле парусинове га- ліфе! Я одразу згодився, чий вони. Дядько таки купив їх (або бабуся йому купила) — навізамін італій, зіпсованих бузиною. Але поностити, мабуть, не встиг. Отже, штани лежали тут 20 років, чекаючи господаря. А коли він повернувся — такі шта- ни вже вийшли з моди. Відтоді, як він помер, минуло понад сорок років — отже, штани лежать тут понад півстоліття. Вони чудово збереглися, їх навіть тепер мож- на було б носити — аби не іржаві плями від залізних гузілчиків (залізо геть з іла ір- жа, а парусина ішла). Я приміряв — усе зійшлося. Але чоботи до цих розкішних штанів потрібні особливі — де тепер такі знайдеш?

Чому бабуся мені жодного разу їх не показувала? Не раз повчала, щоб я був тер- пливий, як ото дядько Іван, коли побачив свої спаллюжені штани, а одних штанів та- к і не показала. Думаю — боялася, що я захочу їх приміряти. А вона, мабуть, та- ки не хотіла, щоб я був аж налто схожий на нього.

І я їй добре розумію, царство їй небесне.

Полтавська область.

Віктор ГРИНЕВИЧ-ЖУРАВСЬКИЙ.

Хроніка

✓ 22 квітня 1932 року

прийнято постанову РНК СРСР про при- значення всесоюзного перепису населення на грудень 1933 року.

✓ 15 квітня 1933 року

всесоюзний перепис було відкладено на початок 1935 року.

✓ 26 червня 1934 року

всесоюзний перепис перенесено на січень 1936 року.

✓ Літо 1935 року

перепис знову перенесено, на грудень 1936 року, а влітку 1936-го — остаточно пере- нено на початок 1937 року. І він таки від- бувся. Але статистичні дані цього перепису не опублікували, сам перепис визнали «воро- жим», а тих, хто відповідав за «справність цифр», репресували (аж до розстрілу).

✓ 26 липня 1938 року

вийшла постанову РНК СРСР про сувору відповідальність для тих, хто ухилятиметься від перепису. Ще більша (хоч і негласна) відповідальність лягла на тих, хто «занижу- вав» результати перепису.

✓ Січень 1939 року

проведено новий (правильний) всесоюзний перепис населення. Результат — 170 мільйо- нів 557 тисяч 100 чоловік.

Згідно з ним переписом, у таборах і тюр- мах на той час перебувало понад 2,6 мільйо- на чоловік.

✓ 27 грудня 1932 року

в СРСР запровад- жено еди- ну паспор- ту систе- му та обов'язко- ву пропис- ку — «в целях луч- шего уче- та насе- ления горо- дов, рабо- чих посел- ков і но- востроек і разрушки этих насе- ленных мест от лии, не занятых обще- ственно по- лезным трудом, а также в целях очистки этих населенных мест от укравшихся кулацких и иных антиобщественных элементов». Паспортизація не стосувалася сільського населення та військовослужбовців. Але насе- лення з різних причин і само уникало про- писки та паспортизації — навіть у 1937 році лише в Москві (за даними «неправильного» перепису) нараховувалося близько 300 тисяч неписаних і непаспортизованих.

✓ 10 липня 1934 року постановою ЦВК СРСР утворено загаль- носюзний НКВС. Тоді ж загси перейшли з відання Центрального управління народно- господарського обліку у підпорядкування НКВС.

✓ 1935 року

у зв'язку з переїздом столиці України з Харкова до Києва було закінчено операцію НКВС «по очистке города Киева от украин- ского контрреволюционного националисти- ческого элемента».

✓ 21 вересня 1935 року

прийнято постанову РНК СРСР та ЦК ВКП(б) «О постановке учета естественного движения населения».

✓ 27 липня 1936 року

прийнято постанову ЦВК СРСР про поряд- ок і строки реєстрації народжень і смертей.

✓ 1939 року

НКВС СРСР видав серію циркулярів про використання чекістами в своїй роботі архів- них матеріалів — щоб ніхто не міг приховати свого минулого. Тим часом анкети різних типів (приміром, для вступу на роботу чи на- чання) складалася з десятків запитань, від- повіді на які були обов'язковими.

Ведучі рубрики:

Віталій АБЛІЦОВ, Віталій ЖЕКЕРА, Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ.

«Нікогда не думал, что этот Тичина такой дурак!»

У номері

✓ Футбол

Втікача

НАЗДОГНАЛА ГРУПА

Першість країни з футболу.

Перша ліга. 4-й тур.

«Полісся» — «Шахтар-2». 0:1. Кривенцов, 27.

«Явір-Суми» — «Сталь». 1:2. Продан, 54, з пенальті — Вертецький, 30, Божко, 63.

«Волинь» — «Нафтовик». 2:0. Кужель, 5, Драницький, 33.

«Металург» — ФК «Львів». 4:0. Олійник, 13, 30, 72, Лютіков, 18.

«Закарпаття» — ФК «Вінниця». 1:0.

Бундаш, 88.

«Чорноморець-2» — «Поліграфтехніка». 2:2.

Мочуляк, 27, з пенальті, Хроль, 52 — Богатирьов, 19, Громов, 68.

СК «Миколаїв» — ФК «Черкаси». 2:1.

Скрипка, 60, Косе, 69 — О. Грицай, 50. На 83-й хв. з поля вилучено черкашанина Агаріна (дві жовті картки).

«Динамо-2» — «Торпедо». 0:2. Галстян, 78, 87.

Лідер серед бомбардирів Олег Грицай (ФК «Черкаси») — 5 м'ячів.

Першої поразки зазнали черкашани. Це дозволило «Закарпаттю», «Сталі» і «Торпедо» наздогнати одноосібного лідера і увірвати чільну групу. У всіх — по 9 очок.

Присмою двіють заборязі, яких напередодні початку нового турніру дехто вже поховав. Відзначу перемогу з великим рахунком нікопільців над львів'янами.

Наступний тур у першій лізі відбудеться 18 серпня.

І «Кривбас»

НЕ ПІДКАЧЕ...

Кубок УЄФА.

Попередній раунд. Перші матчі.

«Кривбас» (Україна, Кривий Ріг) — «Шамкір» (Азербайджан). 3:0 (1:0). 1:0 Пономаренко, 9, 2:0 Паліяня, 66, 3:0 Мороз, 80.

«Кривбас»: Лавренюк, Анисенко, Дорошенко, Грановський, Зотов, Римшич (Монарьов, 31), Симаків, Платонов (Якименко, 58), Паліяня, Мороз, Пономаренко.

«Шамкір»: Мехтієв, Юнусов, Аз. Мамедов, Джабаров, Абішев (Кульков, 46), Алієв (Ібрагімов, 83), Марданов, І. Мамедов (Оруджев, 85), Кваракхелія, Ар. Мамедов, Курбанов.

Попереджено Грановського (36).

Арбітр Сречко Кандаре (Словенія).

12 серпня. Кривий Ріг. Стадіон «Металург». 18 000 глядачів.

Українські клуби успішно стартували в цьому престижному турнірі. Нагадаємо, що у відторк донецький «Шахтар» вдома переміг македонський клуб «Сілекс» — 3:1. Побажамі донеччанам і криворіжцям закріпити здобуте тепер на полях суперників. А львівським «Карпатам», які починають з основної сітки, такого самого старту.

На фото:

з м'ячем Геннадій Мороз — один із лідерів «Кривбасу».

Бути чи не бути?..

Футбол. Ліга чемпіонів. Третій попередній раунд.

Перші матчі.

«Челсі» (Англія) — «Сконто» (Латвія) — 3:0.

«Рapid» (Австрія) — «Галатасарай» (Туреччина) — 0:3.

«Фіорентина» (Італія) — «Вігзе» (Польща) — 3:1.

«Мольде» (Норвегія) — «Мальорка» (Іспанія) — 0:0.

«Ліон» (Франція) — «Марібор» (Словенія) — 0:1.

«Кроація» (Хорватія) — МТК (Угорщина) — 0:0.

«Рейнджерс» (Шотландія) — «Парма» (Італія) — 2:0.

«Брондбю» (Данія) — «Боаяштіа» (Португалія) — 1:2.

АЕК (Греція) — АІК (Швеція) — 0:0.

«Ханоель» (Ізраїль, Хайфа) — «Валенсія» (Іспанія) — 0:2.

«Герта» (Німеччина) — «Анортосіс» (Кіпр) — 2:0.

«Зімбру» (Молдова) — ПСВ «Ейндховен» (Нідерланди) — 0:0.

«Спартак» (Росія) — «Партизан» (Югославія) — 2:0.

«Штурм» (Австрія) — «Серветт» (Швейцарія) — 2:1.

«Тепліце» (Чехія) — «Боруссія» (Німеччина, Дортмунд) — 0:1.

«Ольборг» (Данія) — «Динамо» (Україна, Київ). 1:2 (0:2). 0:1 Ребров, 13, 0:2 Шацьких, 39, 1:2 Страндлі, 55.

«Ольборг»: Нільсен, Томсен (Фредріксен, 78), Белум, Горд, Опер, Йессен, Андерссон, Матовець, Пріске, Гордсо (Расмуссен, 66), Страндлі.

«Динамо»: Шовковський, Герасименко, Голово, Ващу, Дмитрулін, Каллазе, Ребров, Гусін, Яшкін, Шацьких, Карлаш (Коновалов, 61).

Попереджено Гордсо (36).

Арбітр Атанас Узунов, ассистенти — Іван Леков, Йордан Йорданов (Болгарія).

11 серпня. Ольборг. Стадіон «Ольборг». 17 градусів. 9 000 глядачів.

Либонь, вперше за часи поїздки «Динамо» за кордон гравцям, тренерам, журналістам і болівальникам не довелося стовбичити на митному та паспортному контролі. Гостинні господарі підігнали автобуси до трапа літака і без жодних формальностей порозовили делегацію по готелях. Забігаючи наперед, відзначимо, що й відлітали з Ольборга ми таким самим робом.

Після київських «тропиків» Данія зустріла нас дощем і приємною прохолодою, спокійним і розміреним життям провінції. Шоправда, за данськими мірками Ольборг не така вже й провінція — це четверте за значущістю місто країни. А в данському футболі, який не потребує зайвих рекомендацій, команда Ольборга в числі авторитетів. І, звичайно, 100-тисячне містечко буквально обожнює своїх одиноків, які намагаються вийти з королівства на велику європейську арену. Бути чи не бути? — це запитання знову мучить ситих данців, котрі отримували за суперника «Динамо».

В Ольборзі, звичайно, не забули київський урок футболу, поданий 1995 року. Тому побоялися команди Лобановського і до матчу осергаліся переможних висловлювань і жестів. Шоправда, один літній продавець магазину (на футболів він, склалося враження, бувач так часто, як на Красній площі у Москві), до якого ми заскочили, ховаючись від сонячного затемнення, сказав, що «Ольборг» переможе — 6:0. На що ми йому відповіли: «Швидше в Данії до влади прийдуть комуністи, ніж «Динамо» так програс».

— Ні, — відповів злякано наш новий знайомий, — ліпше «Ольборг» програс!..

Уже за дві години до гри здавалося, що третина мешканців міста скинула звичайний одяг і вбралася у строкати червоно-білі футболки і численними потічками потяглася на стадіон, де і мало вирішитися питання, котре так тривожило і принца Данського.

Шо ж, наші динамівці зробили ще один упевнений крок до виходу до групового турніру Ліги чемпіонів. Здолавши «Ольборг» на його полі, тепер через два тижні підопічні Валерія Лобановського постараться вже вдома закріпити цей успіх.

Ми згадували про колишнє побачення одьборжців і киян. Цікаво, що тоді матч на данському полі судив цей самий арбітр — болгарин Узунов. Два м'ячі забив Шевченко і один — Калитвинцев. Ні, на жаль, їх вже немає в колективі «Динамо». Тепер новий склад динамівського клубу домагється визнання в Європі.

Нова команда й в «Ольборзі». Як розповів нам перед матчем

прес-офіцер клубу Пер Ларсен, в данському чемпіонаті пройшло чотири тури. Але одьборжці зіграли лише три матчі: два виграла і в одному поступилися.

На поєдинок із киянами не зміг вийти лідер команди — норвезький легіонер, півоборонець Стале Сольбаккен. І, справді, його відсутність не найкращим чином вплинула на гру данців. Гості досить легко, атакуючи, впровадили в чотирьох оборонців господарів, які грали в лінію. А саме норвежець є «куратором» оборони, цементує її.

Кияни з голом не забилися. Біля лінії поля ліворуч від воріт Ребров проскочив, мов на пастирітці, поміж двома оборонцями, і, знаходячись під гострим кутом, влучив у дальню «дев'ятку».

А перед цим хороши моменти були у Шовковського. Одне слово, український чемпіон почувався, мов Лайф, яка омиває одьборжські береги. А наприкінці тайму кияни примусили ще раз засумувати глядачів, які всергть заповнили трибуни маленького і чепуренького стадіону. Ващу довгим пасом обслуговував Шацьких, після удару якого низом «шіцкою» м'яч влучив у штангу і відскочив у ворота.

До речі, новобранець «Динамо» провів вже п'ять матчів у новому колективі і чотири рази відзначився! Погодьтеся, непоганий початок.

Після перерви «Ольборг» особливою пруткістю спершу не відзначався. Відверто грав у стоячку. Либонь, це й припало пильності динамівців. Перший тривожний дзвінок пролунав на 54-й хвилині, коли Ващу програс боротьбу Горду. І той метрів з 18 уперішив у штангу. А через хвилину, як то кажуть, на рівному місці помилився під час передачі м'яча Яшкін, Страндлі залюбки скростався «подарунком». Але не судимостями наших футболістів надто суворо. Особливо тих, хто тільки починає шлях у славному «Динамо». Подивимося на них через пару років.

Після цього епізоду гра стала нервовою. Господарі грали нашим на повну потужність. Найбільше постраждав Василь Карлаш. Уже у Брістолі, після повернення, він сказав нам, що у нього зламано ключицю. Прикро взагалі. І тим більше, що цей футболіст після після попередньої травми тільки-но почав виходити на пристойний рівень гри. А динамівцям тепер, як ніколи, потрібний кожний досвідчений борець.

Хоч «Ольборг» із шкряп пивав, шоб врятуватися, але ближчим до ще одного успіху були кияни. За чотири хвилини до фінального свистка сам-на-сам із воротарем вийшов Ребров, однак влучив... у Нільсена.

Фото АП.

— У другому таймі у нас не все виходило, — сказав уже в літаку Сергій, — були помилки. Я менше отримував м'яча від партнерів. Був розшифровано дані про матч. Тренери в усьому розберуться і зроблять потрібні висновки. Стоєвно висловлення наставника господарів Бекке, мовляв, гол, який я забив, — нелогічний. Але ж я його забив...

Олексій Михайличенко, один із тренерів динамівців, сказав:

— Головне — досягнуто хорошого результату на виїзді. Справді, два тайми дуже відізналися один від одного. Але під час перерви ми не нашташтовували хлопців на утримання рахунку. Не хотіли йти про те, що перемога вже у кишені. Оскільки в першому таймі ми переважали суперника за багатьма компонентами, вели в рахунок — 2:0, тому запропонували підопічним грати в тому самому ключі, що було логічно. Але данці змогли перебувати. Це природно, футбол є футбол. У Києві буде зовсім інша історія. Сподіваюсь, що ми обов'язково пройдемо «Ольборг»...

Тактовний і спокійний шведський наставник данців Ганс Бекке розповів, що деку інформацію про суперника отримав від колишнього динамівського форварда Вадима Евтушенка, який працює в Швеції. Але мало віритись, що Вадим володіє достатньою інформацією про теперішню «Динамо».

— Я добре усвідомлюю, — сказав пан Бекке, — що київське «Динамо» — елітний європейський клуб. І грати з ним у найвищий футбол — справа безрезультатна. У першому таймі ми вивчали суперника, а в другому — перейшли до активних дій. Звичайно, нас більше влаштував би рахунок 2:2. У Києві постарамось грати в такому самому ключі, як після перерви. До того дня одужають і візьмуть участь у матчі кілька наших основних виконавців. Зокрема, Сольбаккен, від якого багато в чому залежить стратегія і тактика нашої команди...

Нарешті, висловлення нападаючого збірної Норвегії Франка Страндлі, який торік виступав у грешському «Панатінаїкосі»:

— Гра того складу «Динамо», як на мене, була значно цікавішою. В українській столиці за два тижні ми гратимемо на перемогі...

Шо ж, як кажуть, поживемо — побачимо.

Олександр БІЛИК,

Віктор БРАНЦЬКИЙ.

Ольборг — Київ.

Редакція віднаха керівництву ФК «Динамо» (Київ) за допомогу, надану в підготовці цього матеріалу.

До однієї мрії, але різними дорогами

Історія Кореї чимось схожа на історію Німеччини. Окупація південних територій півострова військами США, а північних — СРСР призвела до того, що однією народів насалдували дві ворогуючі ідеології. 15 грудня в Москві міністри закордонних справ трьох союзницьких держав — США, СРСР і Великої Британії — домовилися про встановлення опіки над Кореєю із залученням Китаю. Планувалося, що період опіки триватиме всього п'ять років. Але історія розгорнулася інакше: 1948-го (до речі, теж 15 серпня) на південних територіях було проголошено створення держави Республіка Корея. У вересні на півночі виникла КНДР. А через два роки розпочалася справжня братовбивча війна між Північною та Південною Кореєю.

формально й досі у стані війни. Алге їх відносини регулює тільки угода про перемир'я... Нема вже Радянського Союзу. Влас Берлінський мур. І тільки «корейське» питання залишається відкритим.

Цього тижня в Женеві завершився черговий — шостий — раунд чотиристоронніх переговорів (РК, КНДР, США і Китай). І знову він не додав оптимізму тим, хто мріє про об'єднання двох Кореї...

Отож День звільнення відзначають 54-й рік, а свято об'єднання все ще тільки мрія. До якої Республіка Корея і КНДР працюють різними шляхами. І поки що — у різних напрямках.

Наталя ФІЛІПЧУК.

Згарища, залишені дипломатом?

Шведська поліція підозрює співробітника посольства Росії в причетності до того, що загорілася лісова зона поблизу Нагоя. Південно-східною передмістям Столиці.

Місцеві газети повідомляють, що один з вертольотів, який повертався після гасіння іншої пожежі, помітив вогонь у Нагоя і трьох людей, що бігли. Їх затримали. Як з'ясувалося, то були російський дипломат із дружиною й сестрою. Прес-аташе по-

сольства Росії підтвердив цей факт, але підкреслив, що вони не мали відношення до пожежі. Помітивши вогонь, російські інформували про нього поліцію.

На щастя, що пожежу вдалося локалізувати. В інших же місцях ліс продовжує палати. Вважають, це відбувається через дуже спекотну погоду в центрі й на півдні країни.

Марат ЗУБКО.

Вітаємо. Бажаємо помиритися

Національні свята мають цими днями ще дві важливі азіатські держави: Пакистан та Індія. Пакистанці сьогодні святкують День незалежності, а в Індії свято відзначають застра. Протягом двох століть — до середини серпня 1947 року — обидві держави були колоніями Великої Британії, після чого практично одночасно проголосили себе незалежними. Щоправда, це майже три роки після того, як Пакистан, і Індія пробили британськими домініями. І лише 1950-го Ісламабад та Делі заявили про свій повний суверенітет.

Ця схожість, навіть синхронність великого виникнення історії двох величезних народів (населення Індії — 976 мільйонів, а Пакистану — понад 130 мільйонів) не зумовила, однак, певної міждержавної солідаризації (як,

наприклад, у випадку з багаторічними країнами) або хоча б елементарних добросусідських відносин. Індіо-пакистанське протистояння стало вже традиційним, а індійський штат Джамму і Кашмір — перманентним полем

бою. Особливо загрозливої форми ситуація набула після того, як Індія та Пакистан стали де-факто ядерними державами. Аналітики швидко серйозно обговорювали можливість виникнення між ними ядерної сутинки, та поки що все обмежується звичайними видами озброєнь. Але то втрачає мало останнім часом суди, застосовують смертоносне залізо один проти одного все активніше. Прем'єр-міністр Індії Атал Біхари Ваджалі закликав навіть США оголосити Пакистан «терористичною державою» і заявив, що Делі не матиме з Ісла-

мабадом жодних переговорів до того, поки той не припинить порушувати лінійно контролю в Кашмірі й підтримувати андійські мусульманські формування. Проте поки що жодних ознак поліпшення ситуації немає. Дві держави посилено озброюються. Пакистан, приміром, розпочав (спільно з Китаєм) виробництво сучасного танка «Аль-Хаті», який у наступному столітті становитиме основу бронетанкових сил країни. А тепер значне місце у пакистанській армії посідають три сотні українських Т-80, проданих нещодавно Києвом Ісла-

мабаду за понад півмільярда доларів (за повідомленням зарубіжних інформагентств, більшість цих танків стоїть саме на кордоні з Індією). Індія дещо розгортає питання про закупівлю в Ізраїлі трьох літаків далекого радіолокаційного виявлення й управління системи АВАКС — так саме чекер останньої полі на кордоні з Пакистаном, коли індійські ВПС не могли гідно протистояти активним діям пакистанської авіації. Індіо-пакистанське недобросусідство триває.

Анатолій МАРЦИНОВСЬКИЙ.

Як у фотосправі

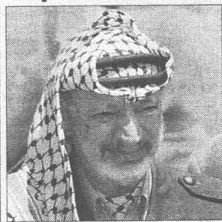
«Думаю, у нього досить часу себе проявити», — заявив президент РФ Борис Єльцин, повідомляючи про своє бажання призначити прем'єром Володимиром Путіним, якого він оголосив також своїм наступником. Утім, останнього слід пам'ятати, що прем'єрствуючи в Росії сього — то лише півліта. Слід же й зм'янути себе закрити у вузькому сімейному колі. Панове Черномірні, Кириченко, Примаков та Степанін можуть це підтвердити.

Знайомі слова

«Бідолашна Колумбія! — тужив, перебуваючи в цій державі, високопоставлений американський генерал Баррі Маккарфі з приводу тамтешньої внутрішньополітичної ситуації. — Настане час, і міністр оборони Коен, держсекретар Олбрайт, генпрокурор Рено і всі ми повинні будемо змінити ставлення до подій, які там відбуваються, і зрозуміємо, що ситуація розвивається, але в помилковому напрямі». Здається, схожі слова ми вже чули. Бідолашна Югославія...

Ветерана ображати?

Непритаманну військовій людині згадка про фантазію проявив міністр оборони Сиріє Мустафа Тлах. Він назвав палестинського лідера Ясіра Арафата... «сином 60 тисяч блудниць». Волонтерів же військових палестинської організації ФАТХ. Та не стала послухуватися нещівлюваному принципом «око за око» і присуджувати образникові, наприклад, звичайний титул «сина 61 тисяч блудниць». ФАТХ лише засудила Тлаха до звичайнісінької смерті.

Шанс для шансу

З офіційних повідомлень не зрозуміти: чи то сумують, чи то радіють північні корейці через зростання напруженості у відносинах з Японією? Аж «у разі японської аге-сії», обіцяє Пхеньян. «КНДР не впустила свого шансу і безпосереднім ударом помсти примусити Японію заплатити дорожчу ціну за кров, проливу корейським народом». А що ж буде з тим «шансом», коли «японської аге-сії» раптом не трапиться? Дорогому товаришу Кім Чен Іру є над чим замислитися.

Різні технології

Кажуть, якось донька віцепрезидента США Альберта Гора (а нині — його новоспечений офіційний радник) Каренна Гор Шифф після одного з публічних виступів батька зробила йому зауваження: «Говориш надто повільно!» — і відтоді Гор заговорив значно швидше. Що ж, різні країни — різні, як тепер модно говорити, передові технології: от, схоже, донька й радник Єльцина Тетяна Дяченко радить своєму батькові говорити якомога повільніше. Ефект теж непоганий.

ТОНІС

20.00 М/ф
20.45 Автотур
21.00 Час «Н»
21.30 Х/ф «Історія Кармен»

23.10 Муз. кліп
23.20 Х/ф «Місто у вогні»

НТВ

06.00, 06.30, 07.00, 07.30, 08.00 Сьогодні вранці

06.10, 07.15 Спорт
06.15, 07.20 Погода
06.20 Грудусник

06.25, 07.45, 14.20, 22.40 Сьогодні

06.35 М/ф
06.45 Карданний вал
06.50, 16.25 Про запас

07.25, 17.40, 23.20 Кримінал

07.35 Я — охоронець
08.10 Т/с «Солдати удачі»

09.20 Х/ф «Помилка режисера», с. 1

10.35 М/ф «Крокодил Гелі»

11.30 Старий телевізор. Фільм-балет «Анюта»

13.30 Т/с «Доктор Куйн, жінка-лікар»

16.50 Т/с «Кохання й таємниці Сансет Біч»

18.45 Х/ф «Помилка режисера», с. 2

20.00 Недавно-80

21.45 Т/с «Солдати удачі»

23.15 Антропология

00.20 Програма передач

Канал Росія

06.00 Доброго ранку, Росія!

06.20 У всіх на вустах

06.45 Телегра «Програма передач»

08.15, 22.45 Чергова частина

08.45 Товари — поштою

09.10 Т/с «Міледі»

10.00, 13.00, 16.00, 19.00, 23.00 Вісті

10.35 Т/с «Маленький бродяга»

11.30 Моя сім'я

12.30, 23.30 Магазин на дивані

13.30 Т/с «Антонелла»

14.25 Т/с «Дикий ангел»

15.10 Музика, музика...

15.20 Гомеопатія та здоров'я

15.30 Т/с «Перші поцілунки»

16.30 Башта

17.00 Т/с «Літо нашої таємниці»

17.55 Діалоги про роботу

18.25 Сам собі режисер

19.40 Подорожі

19.50 Два роки

20.45 Х/ф «Викрадення прем'єр-міністра»

21.50 Засідання телевізійного суду присяжних

«Слухайтеся справи»

23.45 Прогноз погоди

П'ЯТНИЦЯ, 20 серпня

ТЕТ і КІВІВ

ТЕТ

06.45 Спаси і збережи

06.50 Міські новини

07.05 Дай п'ять

07.15 Антроскопія

07.30 Вісті

08.00 Мир дому твоєму

(Християнська програма)

КІВІВ

08.30 Столичні телевізійні новини (СТН)

08.45 Київські ділові новини (Експрес-інформ)

09.00, 12.25 Анонс

09.05 Х/ф «Асоціація зловмисників»

10.50 Комп'ютер Х

11.05 Х/ф «Втеча з палацу»

ТЕТ

12.30 Джаз-степ, танці

КІАС

12.40 Т/с «Людина моря»

14.10 Медичний тижневик

«Орфей та Еврідика»

15.50 Ближче до Сонця, або Інша передача

КІВІВ

16.30 Столичні телевізійні новини (СТН)

16.45 Столичні телевізійні новини (СТН)

17.15 Муз. пауза

17.25 Кіногородок

17.45 Ліра

18.15 Солодке життя

18.45 Інтерстиль

18.55 Чорний квадрат

19.25 Столиця

19.40 Т/с «Хороші хлопці, погані хлопці», с. 16

20.30 Столичні телевізійні новини (СТН)

20.45 Київські ділові новини (Експрес-інформ)

ТЕТ

21.00 Антроскопія

21.15 Вікна, які ми обираємо

21.30 Вісті

22.00 Музика на каналі

22.15 Міські новини

22.30 «Центер»-новини

22.35 Х/ф «Мелодія у підвалі»

00.10 Фішка

00.40 Х/ф «Сто днів у Палермо»

02.25 Т/с «Людина моря»

ПРАВІС

18.00 Анонс

18.05, 21.10, 00.00 Торгінформ

18.20 Граді від «Гравісу»

18.40 Єралдан

19.00 Альтернатива

19.15 Комп'ютер Х

19.30 Т/с «Кайна», с. 58

20.30 Київ сьогодні

20.50 На добраніч, діти!

21.45 Х/ф «Хороші новини»

21.30 Ток шоу «Саме той»

22.00 Кіно про кіно. Д/ф «Як продається Голлівуд»

23.00 Хіт-базар

23.30 Тележурналістський променад

НАРТ і ТОНІС

НАРТ

07.05 М/ф

07.40 Експрес-інформ

07.55 Європа сьогодні

08.25 Дивовижний світ

09.00 От тобі й на!

09.35 М/ф

10.40 Хрум

10.50 Телеекспрес

ТОНІС

11.00 Бізнес-ревію

11.10 М/ф

12.00 Автотур

12.10 Д/ф «Великі злочини», с. 1, 2

НАРТ

13.00 Телеекспрес

13.10 Т/с «Кохання

14.15 Аполлон у ді

14.40 М/ф

14.50 Телеекспрес

ТОНІС

15.00 Х/ф «Клеопатра», с. 2

17.10 М/ф

17.30 Автотур

17.40 М/ф

18.25 Х/ф «Конвой»

НАРТ

20.05 М/ф

20.30 Шлягер, тому що

шлягер

21.20 Ракурс

21.30 Експрес-інформ

21.45 Діалоги

22.00 Телеекспрес

22.10 Навколомузичний

нестоп від «Тинди-ринди»

23.10 Хіт-базар, с. 2

23.50 Телеекспрес

ТОНІС

00.00 Катрін-парад

01.00 Х/ф «Вибір»

НТВ

06.00, 06.30, 07.00, 07.30, 8.00 Сьогодні вранці

06.10, 07.15 Спорт

06.15, 07.20 Погода

06.20 Грудусник

06.25, 07.45, 14.20 Сьогодні

06.35 М/ф

06.45 Карданний вал

06.50, 16.30 Про запас

07.25 Кримінал

07.35 Я — охоронець

08.10 Т/с «Солдати удачі»

09.00, 11.00, 13.00, 15.00, 18.00, 21.00 Сьогодні

09.20 Х/ф «Помилка режисера», с. 2

10.35 М/ф «Чебурашка»

11.30 Старий телевізор. Х/ф «Циган»

13.30 Т/с «Доктор Куйн, жінка-лікар»

15.30 Т/с «Загарбники»

16.55 Футбольний клуб

17.40 Кримінал

18.35 Х/ф «Доля резидентів», с. 1

20.05 Недавно-81

21.45 Кримінальна Росія. Погоня за привидом, ч. 1

22.15 Х/ф «Білосніжка»

00.05 Програма передач

Канал Росія

06.00 Доброго ранку, Росія!

06.45 Телегра «Програма передач»

07.15 Кісяча й один день

08.15, 22.10 Чергова частина

08.45 Товари — поштою

09.10 Т/с «Міледі»

10.00, 13.00, 16.00, 19.00, 22.25 Вісті

10.35 Т/с «Маленький бродяга»

11.30 Моя сім'я

12.30, 00.25 Магазин на дивані

13.30 Т/с «Антонелла»

14.25 Т/с «Дикий ангел»

15.10 Музика, музика...

15.20 Гомеопатія та здоров'я

15.30 Т/с «Перші поцілунки»

16.30 Башта

17.00 Т/с «Літо нашої таємниці»

17.55 Вустими немовляти

18.25 Містечко

19.40 Подорожі

19.55 Х/ф «Вхід та вихід»

21.35 Подум д'арт

22.55 Х/ф «Там, де приховано таємницю»

00.40 Прогноз погоди

СУБОТА, 21 серпня

ТЕТ і КІВІВ

07.10 Спаси і збережи

07.15 Міські новини

07.30 Вісті

08.00 Антроскопія

08.15 Музика на каналі

08.30 Столичні телевізійні новини (СТН)

08.45 Анонс

08.50 Лаксум життя

09.00 Інтерстиль

09.10 Посмішка

09.30 Веселі старті

10.00 Світ людини. Медицина

10.25 Атлетик-ревію

11.00 Театр на долонях

11.35 Концерт Р. Карцева, ч. 2

12.20 Дай п'ять. Дайджест тижня

12.40 Пам'яті майстра. Сліває А. Солов'яненко

13.10 Я — пам'ятник собі... С. Говорухін

КІВІВ

14.00 Столичний прес-кур'єр

14.10 Т/с «Хороші хлопці, погані хлопці», с. 16

15.00 Економічний вісник

15.30 Київ. Україна. Світ

16.00 Вікна у світ

ТЕТ

16.30 Ім'я

17.10 Теледебати

17.40 Посольства в Україні представляють. Німеччина

18.00 Х/ф «Чапаяв»

19.40 Маленькі історії «Арт-обстрілу»

20.30 Столичні телевізійні новини (СТН) (ТРК «Київ»)

20.45 Художній салон «Київ» (ТРК «Київ»)

21.00 Слати час

21.15 Концерт М. Леонідова

22.15 Міські новини

КІВІВ

23.20 Х/ф «Люба Олена Сергієвна»

Хочуть жити, а не виживати

Держава мала б
звернути увагу
на проблеми каменярів

Блиск і нужда глибинки

Певно, з десяток літ тому жителі райцентру Рокитне заздріли томахгорцям, рівень життя яких був вищий. Бо Томахгород — селище каменярів у Рокитнівському районі — давало добре оплачувану роботу (зважаючи на шкідливі умови праці) багатьом людям. Та й квартири на той час тут були комфортніші, ніж у райцентрі.

Але нині все це зосталося хіба що в ностальгічних спогадах томахгорців, бо економічна криза бляхоче вдарила по цьому невеличкому робітничому селищі. Ніби за помахом палички якогось злого чаклуна, зупинилися усі п'ять шебєневих заводів, а отже, понад тисячу каменярів відправлено у вимушені довгострокові відпустки без отримання заробітної плати.

Кожен шукав свій спосіб виживання: хтось зайнявся дрібною торгівлею на ринку, хтось поїхав на заробітки за кордон... А ті, які поклалися на державу, опинилися справді в скруті. Як, скажімо, вчителі, медики, пенсіонери... До речі, саме останні залили на сполох, владившись до неорієнтованих методів протесту проти несплати пенсій, — перепилили міжнародний потяг на станції Томахгород...

Можна зрозуміти відчай цих людей. Адже орієнтоване на промисловість, а отже на міські умови життя, селище пожитало наслідки економічної кризи: протягом кількох зим не опалювалися оселі каменярів. Люди змушені були мурувати трубки, хоча це й псувало загальний вигляд багатопверхових будівель. Припинили роботу два дитсадки...

Держава заборгувала у зарплаті, пенсіях, чорнобильських виплатах. Та хіба всі проблеми перелічити?

Нові керівники Рокитнівського району — голова райради Юрій Кічатай і голова райдержадміністрації Олександр Капітула — прийнявши таку спадщину від попередників, теж не мали змоги відразу поліпшити справи в окремо взятому населеному пункті, бо будуть не лише томахгорцями. Тим часом районний бюджет (Рокитнівський район — дотацийний) — дірявий. І всім такі соціальна напруженість, підсилена Чорнобилью, змушувала молоде керівництво шукати вихід.

Перші кроки у цьому напрямі зроблено: відновлено теплопостачання до робітничого селища та об'єктів соціально-культурного призначення, для чого в Томахгороді створено комунальну службу, яку дотують з районного бюджету. Проте перерви прийняв дітей один з дитсадків.

Але першочергове завдання — відновити роботу місцевих шебєневих заводів. Бо якщо в селі люди можуть вижити за рахунок підробочного господарства, то для більшості томахгорців, котрі мешкають у

багатопверхових будинках, такої змоги немає.

— За час простоїв п'яти підприємств згоді розукомплектували вісім гірничих екскаваторів, кожен з яких коштує 750 тисяч американських доларів, — каже директор Томахгородського шебєневого заводу № 5 Василь Богданець. — Нема порятунку і від шукачів кольорових металів, які не гребують нічим. Багатождо крадіжок спонукає безгосподарів...

До речі, шебєнов № 5, який уже протягом кількох днів сидить очолює Василь Богданець, у крамному становищі, ніж інші підприємства. Як добрий господарник директор за підтримки колективу утримує підприємство на плаву, хоча робити це ой як нелегко. Бо за кожну зароблену гривню треба сплатити і тригно 5 копійок податків. Через економічну кризу не вдалося здійснити низку цікавих і корисних заходів щодо оновлення виробництва. Так, планували разом з білорусами оновити шебєневий завод, побудувати новий ремонтно-машинний й адміністративно-побутовий корпус (ступінь їхньої готовності високий), але бракує коштів, аби завершити заплановане. Бо сиріжки махнули рукою на ту співпрацю. Отож томахгорці виживають самотужки.

Така сама доля спіткала й два інших підприємства селища — каменєдобувальний завод та спецкар'єр, які орієнтовалися, в основному, на Білорусь. Сусіди, певно, знайшли

інші джерела постачання шебєно, відмовившись від послуг українських підприємств. Тим часом люди залишилися без роботи. Приміщення руйнуються, кар'єр потрібно постійно підтримувати в порядку, щоб не допустити підтоплення, техніка ржавіє, сується, часто стає здобиччю злодіїв. Місцеві владі в надії на ліпші часи цілком неможливі зусиль поки що властє зберігати в стані консервації ці підприємства.

— Цю проблему можна розв'язати лише на державному рівні, — каже голова Рокитнівської райдержадміністрації Олександр Капітула. — Бо ці два підприємства — власність білорусів на території України.

Після чотирьох років простою запровадив колишній Томахгородський шебєнов «Головопослісвобуду». Тепер це БАТ «Томахгородський шебєнов», бо відбулося роздер-

жавлення підприємства, більшість акцій належить «Лугькавтолору». Тож застеріла надія, що шебєнов вибереться з прірви.

Загалом, на думку каменярів, які будують так само, як і шахтарі, держава мала б звернути увагу на їхні проблеми. Адже хіба Україна може похвалитися благоустроєними дорогами? Сусіди томахгорців — каменярі із селища Клеців, що в Сарненському районі, вже довели: за певної допомоги з боку держави чи інших інвесторів та оновлення виробництва можуть випустити єврошебєні, на який знайшлися замовники за кордоном. То чим гірші томахгорці? Ім би трохи розуміння й підтримки з боку держави. Адже так надолучило виживати. Хочеться жити.

Олександра ЮРКОВА.

Рівненська область.

Фото
Юрія ВЕНГЕРША.

Наші першодруки

Свою журналістську й літературну стежку Олександр Маланчук почав прокладати на рідній Слобожанщині у тяжкіх нісасювних роки. Нині в його творчому доробку понад десять книг поезій і прози, публіцистики, творів для дітей. І хоч тяжка нудьга прикувала Олександра Михайловича до ліжка, не випускає він з рук пера. Пошук потрібного слова чи рими допомагає письменникові бойовий на якусь мить забути про біль. Пропонуємо читачам «ГУ» декілька нових поезій Олександра МАЛАНЧУКА.

Якби...

Якби любив мову рідну,
Як мовою бодити нам,
Назвали б, як дитину, фірму
Ділівським — не чужим —
ім'ям.
Якби... Щоб мову не ганьбили
Чаньком, невідгас, лихослов —
Вона краси ще більш явила б,
Мов жінка, котрій — честь,
любов.
Якби слова свої — в молініні,
Як в одновірчів Бог — один,

В свій храм зійшлися б всі
вкраїні —
Із братом брат, із батьком син.
І хто б нагадував усоте
Про те, що добре знати варт?...
Якби ж, якби ми вміли просто
Свій шанувати
мовний скарб.

Непізнане

Напруживши пам'ять...
Ким був ти колись?
Спливаючи відвіннє, болючі й
хиמרні...

Чужинці... Дороги...
Сім спасін... Три смерті...
Все — осьде, в шім віші —
не з давніх билищ.
Ні згадки — із правку.
Чув же якось,
Що вояк жив не раз,
в багатьох іпостасях.
Чий дух тобі — княжий
Щоб рабський — діваста?
Де з Додою стрівся,
а де розійшовсь?
«Що згадки?» — зітхнеш ти. —
«Тут зараз міркуй,
Щоб вижити...»
Як рід вибавши твій, козацький:
З порогів за степ, на Дунай
аж подався...
Крізь ніч. І — як ти — тричі мер
на віку.
Аби розгадати буття тайну.
Вже й тричі по три помирати б
не шукта
І знову, оживши, почати все
в муках,
Аби ж розгадати хоч малу тайну!
Квіт.

Що може район?

Книжковий кіоск

Реформування економіки, проведення приватизації, урізноманітнення форм власності, зміна соціальних пріоритетів у нашій державі вимагають нових наукових і практичних підходів до функціонування соціально-економічного механізму. Саме з цих позицій назвичино актуальне є монографія Василя Коломийчука «Соціально-економічна практика», яка побачила світ у Тернополі.

Викладені в роботі основні положення теоретичних розробок, методичні підходи, цікаві пропозиції, практичні рекомендації дають змогу вести мову про ґрунтовний підхід до даного дослідження.

Автор порушив проблему адміністративно-територіального устрою, що представляє ієрархічною системою з чотирма ступенями: центр — область — адміністративний район — сільська рада.

Досить цікавим є пошук методичних ходів і прийомів, які давали б змогу визначити розвиненість галузевої структури господарського комплексу адміністративного району

за сучасних кризових умов. І таким чином отримати вагомий важіль управління перспективним розвитком району.

Нетрадиційний у монографії підхід до оцінки демографічної ситуації. На перше місце винесено проблему життєвого простору, який характеризується насамперед забезпеченістю населення територіями для проживання. Виведені формули для визначення демографічної ємності адміністративного району за наявності територій, придатних для житлового будівництва, наявності водних, рекреаційних ресурсів.

Значна увага в монографії приділена вивченню територіальної структури. У адміністративні райони виступають, з одного боку, як рівноцінні, самостійні територіальні утворення, а з другого — як утворення певного ієрархічного рівня, що змушувє їх місцем розташування, величиною і статусом міста — райцентру.

Монографія В. Коломийчука є науковим дослідженням, котре можна трактувати як завершений результат етапу наукової діяльності. І, безсумнісно, вона буде цікава і для науковців, і для практиків.

І. КРИЖКО,
доктор економічних наук, професор Одеського
державного економічного університету.

Конкурс

Демократія починається з поваги до закону

Конкурс
на краще юридичне видання

За підсумками першого конкурсу на краще юридичне видання виконком ради Спільноти юристів України прийняв рішення зробити такий конкурс щорічним. На першому засіданні оргкомітету затверджено умови його проведення на 5 вересня 1999 р.

На підставі заяви на конкурс приймаються до 5 вересня 1999 р. юридичні роботи та видання, в тому числі періодичні, що опубліковані у 1998/99 рр. не брали участі у конкурсі 1997/98 і виступили на цей конкурс вченими, редакторами навчальних закладів та наукових установ, дирекціями видавництва і редакційними колегами періодичних видань, колективами авторів, а також окремими авторами.

Заяву про участь у конкурсі і три примірники видання для періодичних видань — два примірники) з поміткою «Конкурс на краще юридичне видання» надсилають за номінаціями:

юридичні монографічні видання
на адресу Інституту держави і права ім. В. М. Корецького НАН України (252001, Київ, вул. Трьохсвятительська, 4);

юридичні підручники,
навчальні посібники (практикуми, курси лекцій,
хрестоматії та ін.)

на адресу Київського національного університету ім. Тараса Шевченка (252033, Київ, вул. Володимирська, 64);

науково-популярні, науково-практичні і довідкові видання у галузі права (збірники нормативних актів, коментарі, довідники та ін.),

періодичні юридичні видання, часописи тощо
на адресу Національної юридичної академії ім. Я. Мудрого НАН України (310024, Харків, вул. Пушкінська, 77).

Підсумки конкурсу підводяться напередодні професійного свята — Дня юриста (8 жовтня).

Автори юридичних видань і наукових публікацій, періодичні юридичні видання, які визнані переможцями і лауреатами конкурсу, відзначаються дипломами та грошовими преміями. Розмір премій у 1999 р. встановлюється по кожній номінації відповідно:

одна перша премія — 5 тис. грн.;
одна друга премія — 3 тис. грн.;
одна третя премія — 2 тис. грн.

Докладнішу інформацію про умови конкурсу можна отримати в оргкомітеті його проведення за телефоном (044) 235-86-48.

Астрологічний прогноз на 16 — 22 серпня

Якщо минулого тижня ми змогли здолати перешкоди, сумніви, страхи і невпевненість, то нині отримасмо першу винагороду.

ОВЕН. Добра поїздка або подарунок полішать настрій і додадуть оптимізму в любовних справах. Кохана людина стане вам ближчою і дорожчою. Якщо ви у шлюбі, будете задоволені своїм чоловіком. Якщо вільні, то можете одружитися.

ТЕЛЕЦЬ. З середини тижня втручається і, можливо, розв'яже важливе питання. Завдяки сім'ї уникнете кризи. Якщо утримались і не ризикували, то одержите дещо цінне для сімейного життя.

БЛИЗНЯТА. Контролюйте себе на початку тижня — не стримані в словах, припускаться помилок. Справи доведеться робити двічі. Ці дні є наслідком випробувань, яких зазнавали ваші зв'язки і знання. Якщо без втрат подолаете смуту перешкод, то отримаєте винагороду. Родинні стосунки наприкінці тижня можуть відновитися або перейти у стан нейтралітету. Знайомство та особисті симпатії — ваша компенсація.

РАК. Заплановані справи залежатимуть від кількості готівки і від загального самопочуття. Ймовірно, що гроші, на які ви дуже розраховували, будуть затримані. У першій половині тижня вам краще бути заощадливим і енергійним. Якщо відчули проблеми з серцево-судинною системою, то зараз настане полегшення. Покупки робіть, починаючи з п'ятниці.

ЛЕВ. Ви один з тих, хто міг відчувти сильний вплив затемнення, що відбулося. Для вас важливий політ й психологічного характеру. Якщо вперлися з негативною емоційною хвилею, то з четверга купатиметесь у позитивних хвилях. Можливо, закохаетесь з першого погляду.

ЛІВЯ. Якщо вперлися із своїми переживаннями і душевною кривотою (якщо події нагадували про них на початку тижня), то з четверга отримаєте винагороду. Причому вона матиме не тільки матеріальний характер. Найбільш цінністю стануть почуття і душевний спокій, які йдуть від однієї людини. У другій половині тижня у вашому житті почеться таємний любовний роман, який позитивно вплине на психологічний стан.

ТЕРЕЗИ. У першій половині тижня важливо, щоб ви не втрачали емоційну рівновагу, оскільки тверезість розуму знадобиться для прийняття важливого рішення. У колективі або серед своїх друзів ви будете основним генератором ідей. Не жалкуйте витраченого часу і докладних зусиль — одержите значну винагороду.

СКОРПІОН. У першій половині тижня покладається на так на власні висновки, які на пораді знавця, оскільки не володієте повною інформацією. У другій половині тижня отримаєте винагороду за неполегкість і терпіння.

СТРІЛЕЦЬ. Якщо взаємств емоції, то можете сподіватися на те, що ваші очікування і зусилля випадають. Ви можете не повірити своєму успіху, але потім переконаєтесь, що своє благополуччя здатні створити власними руками.

КОЗЕРІГ. На початку тижня будьте наполегливі і намагайтеся доводити справи до кінця. У користині такої поради переконаєтесь наприкінці тижня. Якщо зумієте подолати страх та інертність — будете задоволені собою і результатом.

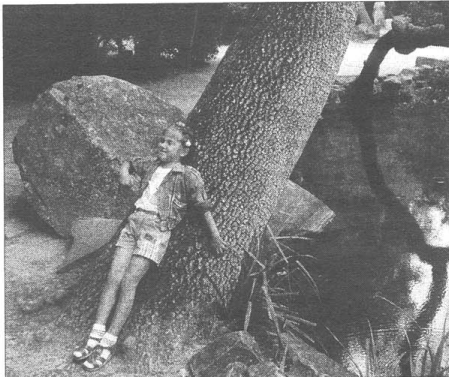
ВОДОЛІН. На початку тижня будете засмучені через близького друга. Не чекайте від нього більше, ніж він може зробити. Прикінці тижня все забуде і повеселиться завдяки зустрічі з друзями або побаченню з коханою людиною.

РИБИ. До середи переживаєте кризу. Той, з ким були на межі серйозного конфлікту, подарує вам надію, а старші візьмуть під своє опіку. У всьому році, наприкінці тижня хтось обов'язково вам допоможе і ваші втрати будуть частково компенсовані.

Фото з конверта

Старе нове життя.
Фото Володимира ПАВЛІВА.

У злих іграх можна перемогти, якщо...

А я роблю так

Багатьом відомо відчуття неспокою, що виникає після якогось знайомства. Досить декількох фраз, промовистого погляду, щоб переконалися: поруч із цією людиною незатишно.

Вихід очевидний: намагатися уникнути неприємного товариства. Добре, якщо це вдається. А якщо ні? І за такої непрості ситуації можна захистити себе від впливу недоброчинців.

Головне, як підкаже досвід, — зрозуміти мотиви ставлення до вас. Психологи дійшли висновку, що недоброчинцям часто керує гостре почуття заздрощів до того, в кому він бачить суперника. Коли когось отримав нагороду або його

візначають в роботі — лиху людину це сильно заважає.

Однак для більшості недоброчинців лихі ігри з близькими та далекими — неусвідомлені, свого роду механізм самооборони, спосіб утвердити себе, принизивши іншого.

Хочу поліпшити секретами, як відбивати удари недоброчинців.

Вони нетерпимі до іншої думки, що не збігається з їх власною. Відтак ніколи не вказуйте ім на помилку, особливо якщо заздрісна людина — початковий. Пам'ятайте, що заздрісні люди зловчати і дуже мстиві. Найкраще, що можна зробити, — не брати близько до серця все, що вам встигли наговорити.

Народний календар

До Спасівки бджола робить на пана, а після Спасівки на себе

14 серпня — Маковія і Першого Спаса. Цей день — перше осіннє свято, відлітають у вирій ранні птахи. Починається дощовий сезонський піст — Спасівка.

15 серпня — Стефана. Починали косяти отаву. З'явилася отава — для сіна прибавка.

16 серпня — Антона. За цим днем прогнозували погоду в жовтні. Вітер з вихорами — на сіжну зиму.

19 серпня — Спас другий, Великий, Преображення Господнє. Його ще називали святом врожаю. Селяни несли до церкви відрадувати природу — овочі, фрукти, гриби, мел.

Прикмети серпня

✓ Місяць-молодик «висить» річком униз так, що «відро з водою вдерється» — незабаром буде дощ.

✓ Якщо по домі на небі асеска — на третій день знову буде дощ.

✓ Чистий сідх сонця — на суху погоду.

✓ Блідий місяць — на погоду, чистий і яскравий — на хорошу погоду.

✓ Блимання зірок — ознака погіршення погоди з посиленням вітру.

Таких людей відрізняє завищена самооцінка, нетерпимість до тих, хто може їх перевершити, і в той самий час невпевненість у своїх силах. Висловивши їм симпатію, підтримку, позбавите їх раптового бажання задавати болю іншим.

Не показуйте, наскільки вас зачепила «новина», яку ви почули від недоброчинця, за жодних обставин не розпочинайте з'ясувати з ним стосунки. Побачивши, як спокійно ви реагуєте на недоброчинців, він буде розчарований.

Завжди можна прямо сказати, що розумієте, чому він так вчиняє. Ваша відвертість збентежить його. Недоброчинцям вирішити: ліпше вас не зачіпати.

Валентина МИНАЄВА.

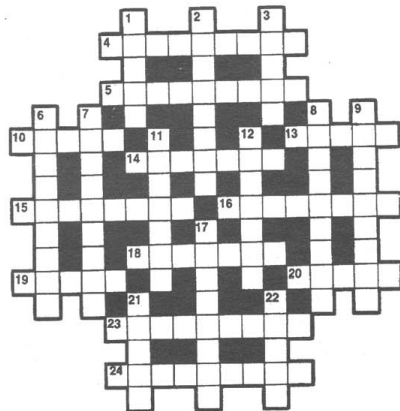
КРОСВОРД

По горизонталі: 4. Син Ярослава Музорого. 5. Печера «Бурулка» з вапняку. 10. Пластина для встановлення радіоелементів. 13. Головний бог у дохристиянській Київській Русі. 14. Популярна латиська співачка. 15. Діюва особа в художньому творі. 16. Громадський діяч і фольклорист, чоловік письменника Марка Вовчка. 18. Персонаж поеми Т. Шевченка «Гайдамаки». 19. Височина в Молдові. 20. Красуня, через викрадення якої почалася Троянська війна. 23. Лорд, котрий помер загиблогою смертю після розкопок гробниці фараона Тутанхамона, як і 12 членів його експедиції. 24. Острів, на якому була Запорозька Січ.

По вертикалі: 1. Верхній одяг українців у недалекому минулому. 2. Наука про рослини. 3. Золотоординський хан. 6. Справжнє прізвище письменника Андрія Платонова. 7. Місто у Франції, де в університеті вчився Кирило Розумовський. 8. Столиця Фракийського царства у 4—3 ст. до н. е. 9. Сусід по камері знаменитого мандрівника Марко Поло, який написав «Книгу Марко Поло». 10. Композитор, автор пісень «Марічка» та «Очі волошкови». 12. Розове дерево. 17. Автор картини «Граки притіли». 21. Нормативний акт, прийнятий вищим державним органом влади. 22. Молоде Сонце, син богині неба Коляди в праукраїнській міфології.

Відповіді до кросворда, надрукованого 7 серпня

По горизонталі: 1. Космос. 4. Мінкус. 7. Оса. 8. Бед-

лам. 9. Тейлор. 10. Посад. 12. Товар. 14. Рубан. 16. Косів. 18. Митра. 21. Ольга. 24. Чупрун. 25. Оракул. 26. Куб. 27. Оляпка. 28. Андрий.
По вертикалі: 1. Кубрат. 2. Селів. 3. Сомко. 4. Матка. 5. Колумб. 6. Сарган. 10. Правю. 11. Драма. 13. «Око». 15. Айр. 16. Кличко. 17. «Слепая». 19. Танкер. 20. Апулей. 22. Лунка. 23. Глоба.

Мал. Сергія ГОРЮБІЯ.

Редактор номера Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ.
Редколегія: Олександр БІЛИК, Анатолій ГОРЛОВ, Леонід БРОВЧЕНКО, Віталій ЖЕЖЕРА, Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ, Світлана ПИСАРЕНКО, Сергій ПРАВДЕНКО, Анатолій СОЛОНСЬКИЙ, Віталій СУДДА.
Головний редактор Сергій ПРАВДЕНКО.

- ♦ За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
- ♦ Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
- ♦ За точність викладених фактів відповідальність несе автор.
- ♦ Рукописи не повертаємо.
- ♦ Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

Свідчення про реєстрацію періодичного друкованого видання — КВ № 1 від 26.05.1994 р.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами. Індекс 60955. Загальний тираж 236694.

Комбінат друку видавництва «Преса України».

03047, Київ-47, проспект Перемоги, 50

Зам. 0311150.

2 3 4 5 6 7 8 9 0

Засновник і видавець — Верховна Рада України

Голос України

Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Адреса ВР України:

252019, м. Київ-19,

вул. М. Грушевського, 5

Адреса редакції:

03047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23;

телефакс — 224-72-54;

відділ реклами — 441-86-50;

441-89-34, 441-89-44; телефакс — 449-85-62.

E-mail: sekret@golos.rjlc.com